საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

პარასკევი, 10 ოქტომბერი, 1919 წ.

ერთობა

ფასი 2 მანეთი

გაზეთი ღირს 1 თვით 50 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი, განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი 3 მანეთი. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომისა 60 მანეთი. ნისია განცხადებები არ დაიბეჭდება. რედაქც. და კანტორის ადრესი: რუსთაველის პრ. № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 230 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 230

ღრმად დამწუხრებულნი: ბებია ნატალია, ბიძები: დეკ. ზაქარია, ივანე, აფთონი და პავლუშა; მამიდები: თეო და ალათი; ბიცოლები: მინორა, ეპრაკსი, ფლორენცია და თამარა; ჯუმადიები: ფრიდონ შარაშიძე და დეკ. ნესტორ შაქარიშვილი, ბიძაშვილები და მამიდა შვილები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ უდროოდ გარდაიცვალა მათი საყვარელი

აჩიკო

(2641—2—2)

გულდათუთქული მშობლები ლიდა და გიორგი ცინცაძეები და ძმა ფელიქსი ცინცაძე აუწყებენ ნათესავებსა და ნაცნობთ, მათთვის დაუვიწყარი და უძვირფასესი

პატარა აჩიკოს

გარდაცვალებას. დაკრძალვა მოხდება წმინდა ნინოს კუკიის სასაფლაოზე პარასკევს, 10 ოქტომბერს. გამოასვენებენ სახლიდან (ანასტასიას ქუჩა № 24) დილის 10 საათზე. (2640—1—1)

შაბათს 11 წითობისთვეს (ახ. სტ.) სოფელ ჩხენიში ღვთის-მშობლის ეკლესიაში გადახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი

ერმილე იესეს ძე ჯლამაძის

და მისი მეუღლის

თეოლინა (ნიკოლ. ასული შილაკაძე) ჯლამაძისა

სულის მოსახსენებლად, რასაც ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობებს, პირველის ძმა თომა და რძალი ანნა შვილებითურთ ჯლამაძეები, სიძე ვანო სტურუა შვილებითურთ და შვილები: ლირსა ერმილეს ასული სტურუასი, ბესარიონი, ლირსიმე, ბჟრაფინა, ოლინკა და კოლა ჯლამაძეები. (2646—1—1)

მწუხარებაში მყოფნი: მეუღლე ნინო გიორგის ასული ლომიძისა, შვილები: ანნა მიხეილი, ელიჩკა და ნატალია, ცოლის ძმენი: ლევან და ალექსანდრე, ცოლის დები: თამარა და სოფიო, დის შვილები: ივანე და გიორგი ხავთასნები ამით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ დღეს, 10 ოქტომბერს გადახდილ იქნება ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი ძვირფას

ესტატე გიორგის ძე ლომიძის

კუკიის წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. წირვა დაიწყება დილის 10 ს. პანაშვიდი 12 საათზე. (2648—1—1)

ჩვენ და სომხეთი

ამიერ კავკასიის რესპუბლიკათა ბედი ვერსალის კონფერენციაზე დიდათაა დამოკიდებული მათს ურთიერთობაზე. ერთმანეთ შორის საკითხების მოწესრიგება ერთი მთავარი თავდებია ჩვენი მდგომარეობის ცნობისა ევროპის სახელმწიფოთა მიერ. ჩვენსა და აზერბეიჯანს შორის ამ მხრივ უკვე არის ერთგვარი მოდუსი შემუშავებული. ყოველ დავას, რომელიც მოსალოდნელია, გადასწყვეტს ან მოლაპარაკება, ან არბიტრაჟი. მხოლოდ სომხეთთან ვერ მოხერხდა რაიმე კონტაქტის დაჭერა. ამან ხან აშკარა ომი გამოიწვია სადაო საკითხების გამო, ხან დაფარული ბრძოლა. დღეს, ვგონებ, ასეთი მდგომარეობის შეუსაბამობა ყველასათვის აშკარა უნდა იყოს.

სომხეთის ხელმძღვანელებიც მიხვდენ, რომ მეზობლებთან მხოლოდ თავის წარმოება და მათზე ათასგვარი ცილის გავრცელება ვერ შექმნის სახელმწიფოს, ვერც დააპურებს დამშეულ სომხეთს. მათთვისაც უეჭვო გახდა ის, რომ მეზობელთან მეზობლური ცხოვრებაა საჭირო. და ამ ჟამათ უკვე სწარმოებს მოლაპარაკება საქართველოსა და სომხეთს შორის ერთ უმთავრეს საგანზე, როგორიცაა საზღვრების საკითხი. ჩვენს პოლიტიკურ წრეებში ამ საკითხს ყველა ერთნაირათ არ შეხვდა.

სოციალ-ფედერალისტები დიდი სიამოვნებით ეგებებიან შეთანხმებით იდეას, მათ საჭიროთ მიაჩნიათ სადაო საკითხების ერთხელ და სამუდამოთ გადაჭრა. მაგრამ ეროვნულ დემოკრატები ვერ შერიგებიან კაცი ჭამია პოლიტიკის მიუღებლობას ჩვენი მთავრობისაგან. ისინი განგაშს სტეხენ და გაჰკივიან, არიქა, უშველეთ, სოციალ-დემოკრატები სამშობლოს ყიდიანო.

რაშია საქმე?

ამ ხალხს არ უნდა სომხეთს რაიმე დაუთმოს, არ უნდა მოლაპარაკება ურთიერთის შეთანხმებით გათავდეს. მათ მიზნათ დაუსახავთ ისტორიული საზღვრების უკლებლივ აღდგენა და რათაც უნდა დაუჯდეთ, ამ საზღვრების მოცილება არ სურთ. თუნდაც ამით ხალხის საერთო ინტერესებს ევნოს, თუნდაც ამით ახალი სისხლი და დავა გაჩაღდეს, მათ ეს არ ენაღვლებათ, ოღონდ იყოს ძველი ისტორიული საზღვრები.

ჩვენ ამ თვალსაზრისს ვერ გავიზიარებთ. მართალია, ისტორიულ საზღვრებს ჩვენსა და სომხეთს შორის დიდი სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვთ, მაგრამ შეთანხმება და მორიგებაც არა ნაკლებ მნიშვნელოვანი და ხელსაყრელია ჩვენთვის. ისიც ცხადია, რომ, რაიმე დათმობა თუ იქნა ჩვენის მხრივ ეტნოგრაფიული პრინციპისათვის, თუ სომხის მოსახლეობა არ მიეცა საშუალება ერევანს შეუერთდეს, მოლაპარაკება სასურველი შედეგით არ დათავდება.

მართალია, დათმობასაც აქვს საზღვარი. ამ დათმობამ არ უნდა შეიწიროს ჩვენი რესპუბლიკის და მისი განვითარების არსებითი ინტერესები.

მაგრამ ჩვენ გვგონია, რომ ისტორიულ საზღვრებსა და ამ ინტერესებ შორის გამოინახება ისეთი ხაზი, რომელიც ორივე მხარესთვის მისაღები დარჩება.

ტყუილია გაზეთ „საქართველოს“ განგაში, ქართველი ხალხი სომხებისთვის ასეთი დათმობის გამო მთავრობას გადუდგებაო. ჩვენ ძალიან კარგათ ვიცით ჩვენი ხალხის მისწრაფება მშვიდობიანობისადმი. იგი თუ ომში გულადია და თავგანწირული, სამაგიეროთ ზავის გულისათვის, ომიანობის თავიდან აცილებისათვის სათანადო მსხვერპლის გაღებას, სათანადო დათმობას არ მოერიდება.

ბორჩალოს მაზრაში რომ მიეცეს დათმობა სომხეთს, და ამით გაიმიჯნოს ჩვენ შორის სადაო საზღვრები, ეს იმდენათ დიდი სიკეთე იქნება ჩვენი რესპუბლიკისათვის, ჩვენი დემოკრატიისათვის, რომ ამის გამო მცირედ ტერიტორიალურ დანაკლისს ზარალად აღარ ჩავაგდებთ.

ვიმეორებთ: ზავისა და მშვიდობიანობისათვის მსხვერპლი არ გვშურს, მეზობელთან კეთილ განწყობილებას დიდათ ვაფასებთ. მოლაპარაკებაში დათმობა და დემოკრატიაში ძმური გრძნობის გაღვივება უმჯობესათ მიგვაჩნია, ვინემ სადაო საგნის გაურკვევლათ დატოვება და ამით დემოკრატიაში ნაციონალისტური აგიტაციისა და განგაშისათვის საზრდოს მიწოდება. ჩვენ არ დავძრახავთ მთავრობას დათმობისათვის. დავძრახავთ მხოლოდ იმას, თუ ვინმე დათმობის მიუხედავათ ხელს შეუშლის მშვიდობიანათ საკითხის გადაჭრას.

დარწმუნებული ვართ, ჩვენი მთავრობა სამშვიდობო ნაბიჯისათვის, თუნდაც მან საამისოთ მსხვერპლი გაიღოს, მხოლოდ მადლობას და თანაგრძნობას მოიპოვებს ხალხში და არა საყვედურს.

მას ამისთვის არავინ არ გადუდგება, გარდა უკვე გადამდგარი შოვინისტებისა. ამ უკანასკნელთა ბრაზს კი რა ფასი და მნიშვნელობა უნდა ქონდეს დემოკრატიული მთავრობისათვის?

რკინის გზელთა ყრილობისათვის

ამ თვის თხუთმეტისათვის დანიშნულია მეტად მნიშვნელოვანი ყრილობა რკინის გზის მოსამსახურეთა, რომელმაც სხვათაშორის უნდა გადასწყვიტოს ერთი სახელმწიფოებრივ ხასიათის საკითხი: რკინის გზის ადმინისტრაციის მოწყობა.

რკინის გზას დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს, ის ძარღვია ეკონომიურ ცხოვრების და გარდა ამისა დღევანდელ განსაკუთრებულ პირობებში მის მდგომარეობას დიდი გავლენის მოხდენა შეუძლია ჩვენს პოლიტიკურ ცხოვრებაზე.

ამიტომ მიმოსვლის საქმის ყოველივე ნაკლს, რა რიგ პატარაც არ უნდა იყოს იგი, დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს.

სასიამოვნო შთაბეჭდილებას ახდენს დღეს ჩვენი რკინის გზა თუ შედარებითის საზომით ვიანგარიშებთ და მოვიგონებთ იმას, რაც შარშან იყო. მაგრამ თუ აბსოლიუტურ საზომით მივუდგებით იმავ საკითხს, ჩვენ ბევრს, ძალიან ბევრ ნაკლს შევამჩნევთ, როგორც მოძრაობის სისწრაფის მხრით, ისე ბარგის გადატან გადმოტანის საქმეში: საქონლის გამგზავნი დარწმუნებული არაა, რომ ის საქონელს დროზე და უკლებლივ მიიღებს. ეს ძალიან აფერხებს ჩვენს ეკონომიურ ცხოვრებას და სიძვირის გაძლიერებას ხელს უწყობს.

რომელიმე წარმოების რიგიანი ექსპლოატაციისათვის საჭიროა ერთგვარი სისტემა, წესი, რასაც ჩვენ ვერ ვხედავთ რკინის გზის საქმეში: ან თითონ მუშების ხელში უნდა იყოს წარმოება, ან უნდა ჩანდეს პატრონის—ამ შემთხვევაში სახელმწიფოს—მაგარი ხელი რკინის გზის ადმინისტრაციის სახით. ჩვენს რკინის გზას კი ფაქტიურად არჩეული აქვს საშუალო გზა: არის ადმინისტრაცია, მაგრამ მის საქმეში სხვა და სხვა სახით ერევიან მუშა მოსამსახურენი. ეს გარემოება ადუნებს ადმინისტრატიულ აპარატს და სპობს პასუხისმგებლობის გრძნობას, რადგან შეუძლებელია არსებულ ქაოსში მიაგნოთ დამნაშავეს და უდანაშაულოს, რომ პასუხი აგებინოთ. ამ არევ-დარევით კი დემოკრატია ზარალობს და თუ ვისმეს რაიმე სარგებლობა აქვს, ისევ მუშების ჩამორჩენილ და ნაკლებად სანდო ელემენტებს.

საჭიროა ყურადღება მიექცეს ამ საკითხს და ყრილობამდე სათანადოთ იქნას ის გაშუქებული, რის გამო რედაქცია სიამოვნებით დაუთმობს ალაგს, როგორც ერთს, ისე მეორე მხარეს.

უკანასკნელი ცნობები

საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის ნოტა.

თფილისი, 9 ოქტომბერი. 8 ოქტომბერს საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ევგ. გეგეჭკორმა შემდეგი ნოტა გაუგზავნა ამიერ-კავკასიის უმაღლეს კომისარს ო. უორდროპს: მის აღმატებულებას ბრიტანიის უმაღლეს კომისარს ამიერ-კავკასიაში ოლ. უორდროპს: „თქვენო აღმატებულებავ! კვირას, 5 ოქტომბერს, ნაშუადღევის დაახლოვებით 3 საათზე ბათუმის სადგურზე ტვირთების გამსინჯველმა უფროსმა კონტროლიორმა კაპიტანმა რაევმა რევოლვერით დასჭრა სამსახურის საქმეების გამო ჩემი დავალებით ბათუმში გაგზავნილი ალექსანდრე მასხარაშვილი.

საბაბი შეიქნა მათ შორის მომხდარი ლაპარაკი, რომელიც გამოიწვია მასხარაშვილის სამართლიანმა პროტესტმა იმის გამო, რომ რაევმა, წინააღმდეგ ყოველივე კანონისა, გასჩხრიკა უცხოეთის დიპლომატიური აგენტები. საქმე იქამდე მივიდა, რომ ბათუმის სადგურზე იმ მატარებლის დასაცავათ, რომელშიაც იმყოფებოდა იტალიაში მიმავალი ჩვენი დელეგაცია, ჩაყენებული იქმნა ინგლისელთა ყარაული. რამდენიმე ხნის წინ კი რაევმა მოინდომა საქართველოს ჯარის ოფიცრის მიქელაძის დაპატიმრება, რომელიც ბათუმში სამსახურის საქმის გამო იყო გაგზავნილი.

ეს ფაქტები აშკარად ამტკიცებენ წინანდელ ნოტებში ჩვენ მიერ გამოთქმულ მოსაზრებათა სამართლიანობას, სადაც როგორც ბრიტანიის უმაღლეს სარდლობის, აგრეთვე თქვენი აღმატებულების საყურადღებოთ აღვნიშნავდით, რომ ქალ. ბათუმი და ბათუმის ოლქი რომელზედაც საქართველოს უფლება, როგორც ისტორიულის და პოლიტიკურის, ისე ზნეობრივი შეხედულობით, ყოველ ეჭვს გარეშეა, უკანასკნელ ხანს ფაქტიურად გადაიქცა მოხალისეთა ჯარის აგენტების მოქმედების ფართეასპარეზად, რომლებიც ბათუმის ოლქის ინგლისელთა ადმინისტრაციის თანამდებობის პირთა სახელით, თავის ამ მდგომარეობით სარგებლობენ და დაუსჯელათ აკეთებენ თავის საქმეს და ეწევიან გაძლიერებულ პროპაგანდას თავის პოლიტიკურ მიზნების მისაღწევად.

ბათუმის ოლქი ძალით ჩამოერთვა საქართველოს ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულებით, რომლის თანახმათაც იგი გადაეცა ოსმალეთს. საქართველოს არ სურდა ეცნო ეს ხელშეკრულება და დამორჩილებოდა მას და ბათუმის ოლქის შესანარჩუნებლათ ოსმალეთს შეებრძოლა, რომლის დროსაც არა მცირედი მსხვერპლი გაიღო. კავკასიაში მოკავშირეთა მოსვლის შემდეგ, საქართველოს მთავრობას იმედი ჰქონდა, რომ აღდგენილი იქნებოდა საქართველოსა და ოსმალეთის შორის „სტატუს ქვო ანტე ბელუმ“ და, რომ ბათუმის ოლქი, რომელიც საუკუნოებრივ საქართველოს განუყოფელ ნაწილს შეადგენდა, შეუერთდებოდა საქართველოს. მაგრამ ეს არ მოხდა, და ამ ჟამად შეიქმნა ისეთი მდგომარეობა, რომლის ძალითაც ბათუმი და ბათუმის ოლქი მოხალისეთა ჯარის აგენტებით გაივსო.

ასეთ მდგომარეობას არ შეუძლიან არ გამოიწვიოს უკმაყოფილების ბუნებრივი გრძნობა, როგორც ბათუმის ოლქის მკვიდრ ადგილობრივ ქართველ მაჰმადიანთა, ისე მთელი ქართველი ხალხის მხრით.

ვაქცევ რა თქვენი აღმატებულების ყურადღებას ამ გარემოებას, გამოვთქვამ ღრმა რწმენას, რომ თქვენ ხელს შეუწყობთ საქართველოს ხალხის ინტერესების და სამართლიანობის შესაფერად ბათ. ოლქის საკითხის საჩქაროდ გადაწყვეტას, ხოლო მანამდე კი მიღებული იქნება ისეთი ზომები, რომელიც შეუძლებელს გახდის მასხარაშვილთან მომხდარ ინციდენტის მაგვარ შემთხვევის გამეორების შესაძლებლობას.

საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი გეგეჭკორი.

გენ. ჰარბორდის მისია.

გენ. ჰარბორდის მისია დაბინავდა ქ. თფილისში. იგი ენერგიულად შეუდგა ამიერ-კავკასიის ცხოვრების ყველა დარგების შესწავლას. მისიასთან დაარსდა კომისიები, რომელნიც დეტალურათ შეისწავლიან ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებს. მისიას აქვს შედგენილი საგანგებო ფურცლები, სადაც კითხვები არის დასმული და რესპუბლიკების წარმომადგენლებს სთხოვენ მის შევსებას. მაგალითად კომისიის წევრმა პოლკოვნიკმა ბრეინტონმა შემდეგი კითხვები მისცა აზერბეიჯანის წარმომადგენელს: I მთავრობის და პარლამენტის შესახებ: 1) ისტორია და წესი პარლამენტის შედგენისა, 2) პარლამენტის წევრთა რაოდენობა, 3) რა დღეს შეიკრიბა პარლამენტი, 4) გამოსცა თუ არა პარლამენტმა რაიმე პროექტი კონსტიტუციისა, 5) ძირითადი კანონები, 6) მთავრობის კონსტრუქცია, 7) მინისტრთა რიცხვი, 8) ყველა გამოცემულ კანონების პირი. II სახალხო განათლების საქმე (წარსულში, აწმყოში და მომავლის პერსპექტივები). III სასამართლო დაწესებულებათა მდგომარეობა: 1) სასამართლო დაწესებულებათა კონსტრუქცია, 2) სენატი, 3) ციხეების მდგომარეობა და მისი ორგანიზაცია VI მთავრობის ადმინისტრაცია და პროვინციების მართვა-გამგეობა. V არჩევნების სისტემა: 1) ვის აქვს არჩევნებში მონაწილეობის უფლება; 2) ხმის მიცემის სისტემა. ამ კითხვებიდან სჩანს, რომ ამერიკის მისიის მიზანი არის არა კომერციული, არამედ პოლიტიკური.

მთიელთა წარმომადგენლები გენ. ჰარბორდთან.

5 ოქტომბერს, საღამოს 5 საათზე ამერიკის გენ. ჰარბორდმა მიიღო მთიელთა წარმომადგენლები ბ. მალლაჩხან და ომარ-ბეგ ჰაიდაროვი. ბ. მალლაჩ-ხანი მიესალმა გენერალს და გამოსთქვა იმედი, რომ მათი (გენერლის) მუშაობა კარგ ნაყოფს გამოიღებს კავკასიის რესპუბლიკებისათვის. ამიერ-კავკასიის და მთის ხალხი დაინტერესებულია იმაში, რომ დიდი სახელმწიფოები როდესაც შეუდგებიან პატარა თვით გამორკვეულ ერების საკითხების გარჩევას—მათ ხელთ ჰქონდეთ სწორი ინფორმაცია. გენ. ჰარბორდმა უპასუხა მისალმებაზე და აღნიშნა, რომ მას უკვე ჰქონდა ბედნიერი შემთხვევა გაეცნო მთიელთა დელეგატები საზავო კონფერენციაზე.

მთიელთა წარმომადგენ. გაუშუქეს გენერალს მთიელთა ეხლანდელი მდგომარეობა. გენერალი დაჰპირდა, რომ ის წასვლისთანავე გააცნობს სახელმწიფოებს მთიელთა საკითხს და მდგომარეობას. მთიელთ წარმომადგენლებმა სხვათა შორის განაცხადეს, რომ აზერბეიჯანი და საქართველო არავითარ დახმარებას არ გვიწევენო. აზერბეიჯანი ხელსაც კი გვიშლის, რომ მის ტერიტორიაზე გაიაროს მთიელმა მოხალისეებმა, რომლებიც აზერბეიჯანიდან დაღესტანში მიეშურებიანო. („აზერბ.“)

ვერსალის კონფერენციაზე

გაზეთ „ვოლნი გორეცის“ თანამშრომელს საუბარი ჰქონია კონფერენციაზე მთიელთა დელეგაციის ერთ წევრთან, რომელსაც შემდეგი უთქვამს:

„ჩვენი, მთიელთა, საკითხის გადაწყვეტა კონფერენციაზე რთულდებოდა კიდევ იმით, რომ მის გადაწყვეტას უკავშირებდნენ საერთო რუსეთის საკითხის გადაწყვეტას. რუსეთის საკითხის გარჩევის დაწყებისა კი, კონფერენციას თითქოს ეშინოდა. რუსეთის საკითხის გარჩევას ყოველთვის გადასდებდნენ, მიუხედავათ იმისა, რომ გამოჩენილი საერთაშორისო დიპლომატები, მსხვილ სახელმწიფოთა წარმომადგენელნი აცხადებდნენ, რომ რუსეთის საკითხის გადაჭრის გარეშე, გარეშე რუსეთში სამოქალაქო ომის დაწყნარებისა, შეუძლებელია უზრუნველყოფა ხანგრძლივ და მტკიცე „მთელი ქვეყნის მშვიდობიანობისაო“.

„იმის მოლოდინში, რომ კონფერენცია შეუდგება რუსეთის საკითხის გარჩევას და ამასთან ერთად დადგება დრო, ყველა ყოფილ რუსეთის ტერიტორიაზე აღმოცენებულ მცირე სახელმწიფოთა დელეგაციის საკითხის გარჩევისა, როდესაც ჩვენ წაუყენებთ კონფერენციას ჩვენს მოთხოვნებს, ჩვენ ვაწარმოებდით დიდ მუშაობას იმათთან კავშირის და საქმით, ვინც ჩვენთვის შეიძლებოდა სასარგებლო გამომდგარიყო. ჩვენი საკითხის გადაჭრაში, ვცდილობდით გავლენა მოგვეხდინა საზოგადოებრივ აზრზე, გავაცნობდით რა მას ნამდვილ მდგომარეობას მთიელთა საკითხისას, ვაშუქებდით პრესაში მთიელთა საკითხს. ზოგიერთ გამოჩენილ საერთაშორისო დიპლომატებთან საუბრიდან გამოირკვა, რომ კავკასიის საკითხის გამორკვევაში და კავკასიის დამოუკიდებელ რესპუბლიკათა ცნობაში, ბევრს აშინებს ის აუარებელი რიცხვი ახალ სახელმწიფოთა, რომელიც აღმოცენდა ამიერ კავკასიაში მეფის ძლევა მოსილების რუინაზე. ჩვენ გვეუბნებოდნენ, რომ დიდი რიცხვი რესპუბლიკებისა კავკასიაში, რომელიც დასახლებულია სხვადასხვა ჯურის ტომებით, გვიქადის მეორე მაკედონიის შექმნას თავისი სადავო ზონებით, სურვილით იარაღის ძალით გადასჭრან საკითხი სადემარკაციო ხაზზე, ომის და კავკასიის ეროვნებათა შორის მუდმივი ქლეტის აჩრდილით.

„კავკასიის საკითხიო, გვეუბნებოდნენ ჩვენ, მისი დამოუკიდებლობის ცნობა, იქნებოდა ადვილი გადასაწყვეტი, რომ ვერსალის კონფერენციას საქმე ჰქონდეს მთელ რიგ კავკასიის დამოუკიდებელ რესპუბლიკებთან, რომელნიც აცხადებენ პრეტენზიებს სახელმწიფოებრივ სუვერენიტეტის უფლების ქონებაზე, არამედ კავკასიის, როგორც მთლიანის, როგორც ერთეულის, დამოუკიდებელ არსებობის პრობლემასთან.

„კავკასიის დამოუკიდებელ არსებობის ცნობა, ვერსალის კონფერენციის მიერ, უფრო ადრე შეიძლებოდა მომხდარიყო, ვინემ მისი თანხმობა კავკასიის რამოდენიმე რესპუბლიკათა დამოუკიდებლობის ცნობაზე.

„საკითხი იმის შესახებ, იქნება კავკასია აგებული ფედერატიულ, თუ სხვა საფუძველზე, ნაკლებათ აინტერესებს კონფერენციას.

„როდესაც გამოირკვა ვერსალის კონფერენციის გამოჩენილ მონაწილეთა ასეთი შეხედულება კავკასიის საკითხზე, მაშინ ჩვენმა დელეგაციამ სხვა კავკასიის დელეგაციებთან ერთათ დაიწყო ენერგიული მუშაობა კავკასიის დელეგაციათა გამოსვლებში სოლიდარობის და ერთიანობის შესაქმნელათ. და მან ამას მიაღწია კავკასიის დელეგაციათა შორის, რომელთაც ჰქონდათ მთელი რიგი თათბირებისა, დამყარდა შეთანხმებული შეხედულება ბევრ საკითხზე.

ამ თათბირში დელეგაციებს დიდი შრომა და ხლაფოთი მიაყენა სომხეთის დელეგაციამ, რომელიც, როგორც ყველას ეჩვენებოდა, მიილტვოდა იმისკენ, რომ უზრუნველეყო თავი რუსეთის, როგორც კონტრ რევოლიუციისაგან, ისე ბოლშევიზმიდან, აცხადებდა რა, რომ მას აინტერესებს საკითხი ოსმალეთის სომხეთთან შეერთებისა და საკითხი კი „დენიკინზე და ლენინზე“ მისთვის არავითარ როლს არ თამაშობს.

„ერთი უკანასკნელი თათბირთაგანი კავკასიის დელეგაციამ მოანდომა კავკასიიდან ინგლისელთა ჯარის წასვლის საკითხს. ყველამ, გარდა ჩვენი, მთიელთა დელეგაციისა, გადასწყვიტა მიმართონ შუამდგომლობით კონფერენციას, რათა მან დასტოვოს მოკავშირეთა ჯარი კავკასიის საზღვრებში მანამ, სანამ კონფერენციის მიერ არ იქნება ცნობილი კავკასიის რესპუბლიკათა დამოუკიდებლობა. ჩვენ—, მთიელთა დელეგაცია ასაბუთებდა თავის სურვილს ამ შუამდგომლობაზე ხელის მოუწერლობისას იმით, რომ მოკავშირეთა ჯარი, როგორც ასეთი არ არის, და თხოვნა იმისა, რომ დარჩეს მოკავშირეთა ჯარი, ნიშნავს იმას, რომ დარჩეს ინგლისელები, რომელთაგანაც ასე ცოტა სიკეთე ნახეს მთიელებმა და რომელთა, უკეთეს შემთხვევაში, ინდიფერენტობის წყალობით, დენიკინელებმა დაიჭირეს მთიელთა რესპუბლიკის ტერიტორია.

„და ჩვენ ასე მოვიქეცით, მით უმეტეს, რომ მთიელთა დელეგაციის წარმომადგენლებმა იცოდნენ, როგორც ამაზე განაცხადა დიდ სახელმწიფოთა ერთერთ დელეგაციის წევრმა, რომ ინგლისი და მისი აგენტები აწარმოებენ კავკასიაში არა ანტანტის პოლიტიკას, არამედ თავის საკუთარ, ინგლისის პოლიტიკას.

საქმის მდგომარეობის ყოველ მხრივ გასაშუქებლათ ზოგიერთ ამერიკელთა ჟურნალისტებს განზრახული ჰქონდათ კავკასიაში განსაკუთრებულ საერთაშორისო კომისიის გაგზავნა. ეს წინადადება ჩვენ მიგვაჩნდა სწორად და მიზანშეწონილათ. და ჩვენ ამ განზრახვის ცხოვრებაში გატარებას ვამლევდით უპირატესობას, ვინემ კავკასიაში ამა თუ იმ ჯარის ნაწილის გაგზავნას ან დარჩენას.

„პარიზში ყოფნის დროს, ჩვენ ვღებულობდით მონაწილეობას რუსეთის ტერიტორიაზე აღმოცენებულ სახელმწიფოთა დელეგაციების მთელ რიგ თათბირში. ერთ ასეთ თათბირზე ირჩეოდა საკითხი ყველა ამ ახალ სახელმწიფოთა დამოკიდებულებისა მოკავშირეთა მიერ ადმირალ კოლჩაკის რუსეთის დიქტატორათ ცნობასთან. ყველამ, გარდა სომხებისა, ერთხმად დაადგინა, რომ აუცილებლათ საჭიროა ვერსალის კონფერენციას წარუდგინონ პროტესტი კოლჩაკის ცნობის გამო. მეორე ასეთ თათბირზე განხილულ იქნა საკითხი დენიკინელთა მიერ მთიელთა ტერიტორიის დაჭერის შესახებ, რაზედაც ყველამ, გარდა სომხების დელეგაციისა, მოაწერა ხელი პროტესტს, რომელიც გადაეცა კონფერენციას.

დღეს

გერმანიის რესპუბლიკის პირველი რეიხსტაგის არჩევნები გაზაფხულზე ადრე არ მოხდება.

საფრანგეთმა ამერიკისაგან იყიდა სამხედრო მასალის საწყობები, რომელნიც ომის შემდეგ საფრანგეთის ტერიტორიაზე იყო დარჩენილი.

ლოიდ ჯორჯმა თემთა პალატაში განაცხადა, რომ ის არავითარ შემთხვევაში არ დათანხმდება მუშების მოთხოვნილებაზე, ქვანახშირის მაღაროების ნაციონალიზაციის შესახებ.

გერმანიის რეიხს-კანცლერმა ბაუერმა ეროვნულ ყრილობაზე დიდი სიტყვა წარმოსთქვა საშინაო და საგარეო პოლიტიკაზე; დასასრულ მან პროტესტი განაცხადა იმ მუქარის გამო, რომელიც შეუთვალეს მოკავშირეებმა გერმანიას ბალტიის მხარის შესახებ.

ბოლშევიკებმა აიღეს ქ. ილეცკი.

ხერსონის გუბერნიაში მცხოვრებლები დენიკინის წინააღმდეგ აჯანყდენ.

კოლჩაკმა მოკავშირეების წარმომადგენლებს განუცხადა, რომ ის მთავარ-მართველობაზე დენიკინის სასარგებლოდ უარს აცხადებს.

„ჩვენი დელეგაციის ზოგიერთნი წევრნი მონაწილეობას ღებულობდნენ ალბერტ ტომას თავმჯდომარეობით წარმოებულ სოციალისტურ თათბირში, რომელითათბირიც მოწვეული იყო სოც. მიერ რუსეთის საკითხზე შეხედულობის და მათი ბოლშევიკებისადმი, საბჭოთა რუსეთისადმი, დამოკიდებულების გამოსარკვევად. ამ თათბირმა შეადგინა მემორანდუმი, რომელიც გადაეცა პიშონს.

„როდესაც გამოირკვა, რომ ჩვენი, მთიელთა რესპუბლიკის საკითხი არ გაირჩეოდა ახლო მომავალში და ჩვენამდე მოაღწია ხმებმა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ დენიკინელებმა დაიპყრეს ჩვენი ტერიტორია და ჩვენი მთავრობა მაინც არ დაშლილა, არამედ ის მუშაობდა ბაქოში, ჩვენ, მთიელთა რესპუბლიკის წარმომადგენლებმა გადავსწყვიტეთ წამოსვლა, ბაქოში ჩვენი მთავრობისათვის მოხსენების გასაკეთებლად. პარიზში დარჩენა მაინც უმიზნო იყო, ვინაიდან დანამდვილებით გამოირკვა, რომ კონფერენცია არ გადასწყვეტდა მიმდინარე მომენტში კაცობრიობისთვის ყველაზე უფრო მწვავე და ავადმყოფ საკითხებს. კონფერენცია უძლური აღმოჩნდა ოსმალეთის საკითხის გადაჭრაში, მან ვერ გაბედა აგრეთვე შედგომოდა რუსეთის საკითხის გადაჭრას, ვერაფერი ვერ გააკეთა აგრეთვე მან უნგრეთის საკითხის მოგვარების საქმეში.

„ერთი სიტყვით, რაც უფრო გრძელდებოდა კონფერენციის მუშაობა, იმდენათ უფრო თვალსაჩინო ხდებოდა, რომ ილიუზიაა ყველა ის იმედები, რომელსაც ამყარებდნენ ვერსალის კონფერენციაზე.

„კონფერენციას არ ძალუძს მიცემა იმისი, რასაც მისგან მოელოდნენ და მოელიან და თითქოს თავის უძლურების დასამტკიცებლათ, კონფერენციამ გადასწყვიტა შესწყვიტოს თავისი მუშაობა ოქტომბრამდე.

„ბევრს და მათ შორის ჩვენი დელეგაციის ზოგიერთ წევრებსაც ეგონათ, რომ კონფერენციის მუშაობის შეწყვეტაში უნდა დავინახოთ საბაბი კონფერენციის დაშლისა მანამდე, სანამ არ დამდგარა მომენტი მისი მოქმედებით იმედების სავსებით გაცრუებისა, სანამ კონფერენცია სარგებლობს ავტორიტეტის ნაშთით, მისი ნაგლეჯით. საეჭვოა, რომ კონფერენციამ მოიყაროს თავი ოქტომბერში, არ უნდა მოველოდეთ მისი მუშაობის განახლებას 1920 წლის დასაწყისშიც.

„მიუხედავათ კონფერენციის მუშაობისადმი ჩვენი ასეთი პესიმისტური დამოკიდებულებისა, ჩვენ პარიზიდან წამოსვლისას მაინც დავტოვეთ იქ ნაწილი ჩვენი დელეგაციისა, რომ არ დაგვკარგოდა მისამართები და ის კავშირი, რომელთა შექმნა ჩვენ იქ შევსძელით“. („ვოლნი გორეც“).

სენის დეპარტამენტის სოციალისტთა ყრილობა

ამ დღეებში დამთავრდა სენის დეპარტამენტის სოციალისტთა ყრილობა, რომელიც საინტერესო იყო ორის მხრით. პირველი ის, რომ ყრილობამ პარტიის პლატფორმა გამოსთქვა და მეორეს მხრივ კი, პარტიის მთლიანობას ხელი შეუწყო. ამ ყრილობის რეზოლიუციები განხილულ იქნება საფრანგეთის სოციალისტების ყრილობის მიერ, რომელიც ამ მოკლე ხანში შესდგება. მოგვყავს გაზ. „ჰუმანიტედან“ ყრილობის მუშაობის ანგარიში. პირველ კითხვათ იყო პარტიული დისციპლინა და კანდიდატები. სიტყვას თხოულობს როსინიოლი, რომელიც ბრალსა სდებს პარტიის ეხლანდელ უმრავლესობას— შრომის გენერალურ კონფედერაციის და პარტიის შორის უფსკრულის გაღრმავებაში. პარტიაში კრიზისს ის იწვევს ვინც III ინტერნაციონალს უჭერს მხარს. ყველა ეს პარტიას დაშლას უქადის, და როგორ შეგვიძლიან ჩვენ ამისთანა პირობებში საარჩევნო ბრძოლის დაწყება. პარტიის 3 დეპუტატს უფლება არ აქვს ისევ წამოაყენოს თავისი კანდიდატურა უფლების წართმევის პრაქტიკას სხვა დეპუტატების მიმართაც განაგრძობენ, ასე ლაპარაკობენ გუბერ როუერზე, გომპერ მორელზე და სხვებზე. როსინიოლის აზრით, ამით უაღრესათ მძიმე მდგომარეობა იქმნება. იმავე მოტივებით შეიძლებოდა ხელი შეგვეშალა, თავის კანდიდატურა წამოეყენებინათ ყველა ყოფილ დეპუტატებს და მათ შორის ეხლანდელ უმრავლესობის წევრებსაც, რადგან ისინი ყველანი, გარდა კინტალელებისა, ხმას აძლევდნენ სამხედრო კრედიტებს დროებით ზავის ჩამოგდებამდე. დასასრულ როსინიოლმა წარმოადგინა რეზოლიუცია, რომელიც შეიცავდა მოწოდებას პარტიის მთლიანობის განმტკიცებისაკენ და ურჩევდა დეპარტამენტების პარტიულ საბჭოებს პარლამენტის არჩევნებზე წამოაყენონ თავისი ძველი წარმომადგენლების კანდიდატურა. გენერალური მდივანი პარტიისა ფროსარი ლაპარაკობს პარტიის ახლანდელ უმრავლესობის სახელით. საჭიროა, ამბობს ის, გამოვიმუშაოთ მინიმუმი, რომელზედაც შესაძლებელი იქნება მუშაობა. ეს ჩვენი შეთანხმება არ შეიძლება დავამყაროთ მხოლოდ კომპრომისებზე, რომელიც ასუსტებს პარტიის მოქმედებას და პრესტიჟს. მაგრამ შეთანხმება შესაძლებელია მხოლოდ იმ პირობით, თუ მხედველობაში იქნება მიღებული ყველა ტენდენციები და პარტიის სხვადასხვა მიმდინარეობათა ურთიერთ პატივისცემით. ჩვენ გვსურს პარტია გამოვიდეს არა როგორც ამომრჩეველთა პარტია, არამედ როგორც რევოლიუციის პარტია.

ფროსარი მხარს უჭერს ბრაკის რეზოლიუციას და წინააღმდეგია პარტიის ამა თუ იმ ბელადის მიმართ პირადი რეპრესიებისა.

კინტალელების სახელით სომანო აკრიტიკებს ახალ უმრავლესობას და მხარს უჭერს მესამე ინტერნაციონალს, როგორც პროლეტარულ რევოლიუციის ერთადერთ ინტერნაციონალს და წინადადებას იძლევა, სიებიდან გამორიცხულ იქნეს ყველა, ვინც სამხედრო კრედიტებს ხმას აძლევდა.

გამონაკლისის სახით ყრილობა სიტყვას აძლევს ალბერტ ტომას, რომელსაც მანდატი არა აქვს.

ალბერტ ტომამ ასე დაიწყო თავისი სიტყვა: ჩვენ ყველას გვესმის დიდი მნიშვნელობა საკითხისა, თუ რა ტაქტიკას და პოლიტიკას დაადგება პარტია უახლოეს საარჩევნო კამპანიაში. ტომა ესალმება შეთანხმების ტენდენციას—ის მოაგონებს, რომ მისი სულიერი განწყობილება ეწინააღმდეგებოდა ოლქის სექციის განწყობილებას, მაგრამ ეს მაინც ხელს არ უშლიდა, რომ 1910 წელს და 1914-ში სინდიკალისტებს და უკიდურეს ელემენტებს მისი კანდიდატურა წამოეყენებინათ. რა შეიცვალა მას შემდეგ? ყოველივე შემთხვევები ტომას მოქმედების შესახებ კანტროლისა დასაბუთებულია უფრო მისი სულიერი განწყობილების უკმაყოფილებით, ვიდრე მისი რწმენით. მის სოციალიზმს ეძახიან სამხედროს. ტომა მოითხოვს, რომ გადაჭრით იყოს თქმული: იმ დროის მოღვაწეობის გამო გამორიცხულ უნდა იყოს თუ არა პარტიის კანდიდატთა სიიდან. და თუ სენის ფედერაცია ჩვენ შეგვიტანს, მაშინ ვინ დაუშლის სხვა ფედერაციებს მისი კანდიდატურა წამოაყენოს, მოაგონებს აგრეთვე, რომ ელზასის ამხანაგებს განუზრახავთ მისი კანდიდატურის წამოყენება.

შესაძლებელია იმ მიზნით, რომ სთქვან, ამბობს ტომა, რომ მე გამოვაცხადე ჩემი თავი ბოლშევიკათ და „რევოლიუციონერათ“ იმიტომ, რომ არჩეულ ვიქნე, იმ დროს როცა ჩემი რწმენა ეწინააღმდეგება ამ მიმართულებას და ვთვლი მას პარტიის დამღუპველათ.

მე მსურს ვიცოდე შემიძლიან თუ არა მე უარი არ ვყო ჩემს რწმენაზე და ვიყო თქვენი კანდიდატი? თუ თქვენ გსურთ შეთანხმება, მე თქვენთან ვარ, მაგრამ მე არ შემიძლიან წარვსდგე არჩევნებში იმ პლატფორმით, რომელიც გაკიცხავს ჩემ წარსულ მოღვაწეობას. მე არ ვიცი რა მომელოდება—თუ ჩემს კანდიდატურას უარყოფს სენის ფედერაცია. მე მხოლოდ ის ვიცი, რომ ამგვარ ატმოსფერაში არავითარი პროდუქტიული მუშაობა არ შეიძლება. მე მსურს ვიცოდე—რომ ყველა იმ იერიშების შემდეგ, რომელიც მოიტანეს ჩემზე—მთვლიან თუ არა მე თავიანთ ამხანაგათ“. ტომამ ეს უკანასკნელი სიტყვები დიდი გრძნობითა სთქვა, მთელი დარბაზი მას სულ განაბული უსმენდა და ხანგრძლივი აპლოდისმენტებიც გამოიწვია. ტომას შემდეგ ლაპარაკობს ფროსარი, რომელიც აცხადებს, რომ პარტიის ახლანდელ უმრავლესობას არ სურს თავის საარჩევნო პროგრამით დაამციროს იმ ამხანაგების აზრები, რომლებიც სხვა ტაქტიკას იზიარებენ. ცხადია, რომ ისეთი ლოიალური განცხადებები, რომელიც აქ ტომამ გააკეთა, ნებას გვაძლევს ვიფიქროთ—რომ მათთან ერთიანობა არის და ყოველთვის შესაძლებელი იქნება. დასასრულს იქნა მიღებული რეზოლიუცია, რომელიც წარადგინა ბარკმა ახლანდელ უმრავლესობის სახელით. რეზოლიუციამ მიიღო 5,613 ხმა წინააღმდეგ 975, კინტალელების რეზოლიუციამ მიიღო 873 ხმა

(დასასრული ხვალ)

პროფესორ შარლ ჟიდის წერილი

პარიზის უნივერსიტეტის სოციალური ეკონომიის პროფესორმა და გამოჩენილმა კოოპერატორმა შარლ ჟიდმა ივასონ გაბილაიას მიერ ქართულ ენაზე გადმოთარგმნილ და უკვე გამოცემულ წიგნის „პოლიტიკური ეკონომიის საფუძვლები“—შემდეგი წინასიტყვაობა უძღვნა.

„ვერ დავფარავ, ქართულ ენაზე ჩემი „პოლიტიკური ეკონომიის პრინციპების“ მთარგმნელი კოოპერატორის მომართვამ დიდათ მასიამოვნა: სული აღმაფრთოვანდა და ვიგრძენ, რომ წერილი იგი მოსული იყო იმ ქვეყნიდან, რომელიც დასავლეთ ევროპის მცხოვრებთათვის ახლაც წარმოადგენს კაცობრიობისათვის წამებული ამირანის განთქმულს მითოლოგიურ მხარეს. მადლი მას, რომ იქ ანთებულმა კოცონმა გაანუშქა მთელი ქვეყნიერობა და ყოველი ეპოქა ამ მშვენიერ ქვეყანას ჩვენ მისგან მიღებულზე გაცილებით ნაკლებ სინათლეს ვაძლევთ. და აი ახლა, უკეთესის მოლოდინში, მას უბრუნდება პაწია ნაპერწკალი „პოლიტიკურის ეკონომიის საფუძვლების“ სახით.

„დიდი ხანია დაიწერა და ზოგს კი ახლაც სჯერა, რომ ამით გამოწვეულის გიგანტიური კატაკლიზმის შემდეგ პოლიტიკური ეკონომია დღემდე არსებულს პოლიტიკურ ეკონომიას არ დაემზგავსება. ადამიანი ყოველთვის ფიქრობს, რაც ერთხელ მოხდა, იგი არ განმეორდება. მაგრამ ეს ილიუზია არის, თუ სხვა დარგში არა პოლიტიკურ ეკონომიაში მაინც შესაძლოა სახელმწიფოს საზღვრები შეიცვალონ, არსებულ სახელმწიფოთა მართვა გამგეობის ფორმებმაც ფერი იცვალონ, მაგრამ აგრე ადვილათ არ იცვლება ბუნება ადამიანისა და, მით უფრო, კანონები ეკონომიური მეცნიერებისა, ვინაიდან ეს კანონები გამომსახველი არიან ადამიანთა სურვილებისა, მათ შორის არსებულ საჭიროებათა და იმ საურთიერთო დამოკიდებულებისა, რომელნიც თან სდევენ შრომასა და გაცვლა-გამოცვლას. და, მართლაც, არც ერთი კანონი ეკონომიისა, რომელსაც როგორც ეს წიგნი, ისე აგრეთვე პოლიტიკური ეკონომიის სხვა ტრაქტატებიც შეიცავს, თანამედროვე ომისგან გამტყუნებული არ აღმოჩენილა. პირიქით, ყველა გამართლდა. მე შევამჩნიე, რომ ზოგიერთი ეკონომისტი უცხველათ ცდებოდა როგორც ომის ხანგრძლიობისა, ისე მისი ხარჯების გამოანგარიშებაში: ხანგრძლიობამ და ხარჯებმაც თვალსაჩინოთ გადააჭარბეს იმ ეკონომისტების ყოველსავე მოლოდინს, რომელთაც ეგონათ, რომ ომის ქარცეცხლში ერები დაიღუპებოდენ, მაგრამ ამათ: ერები, როგორც ვხედავთ, სიცოცხლე—არსებობას ომის შემდეგაც განაგრძობენ! ეს კი იმის მომასწავებელია, რომ ერში უამრავი ფარული ძალაა დაგროვებული ეკონომისტებისგან შეუმჩნევლათ და ეს ძალა—ენერგია, რა თქმა უნდა, ომის შემდეგ უკეთ იქნება გამოყენებული.

ეკონომიური ცხოვრება უფრო ინტენსიურათ გაიზრდება ომის შემდეგ, როგორც ეს საზოგადოთ ყოველთვის ხდება ხოლმე ყოველი დიდი კრიზისის შემდეგ. თავიანთ მატერიალურ მდგომარეობას მალე გაიუმჯობესებენ ის ქვეყნები, რომელნიც სამრეწ. ცენტრებიდან უფრო დაშორებული არიან და დიდათ დაჯილდოებული გამოულეველითა და ჯერ კიდევ თითქმის ხელშეუხები ბუნებრივი სიმდიდრით. ამ ბუნებრივ სიმდიდრეს ეს ქვეყნები ევროპის სახელმწიფოებს მიაწვდიან. სწორეთ ასეთია ახლა საქართველოს მდგომარეობა და ევროპა მალე გამოემგზავრება იქით, ისე, როგორც ძველათ არგონავტები ოქროს ვერძისათვის მიდიოდენ ხოლმე“.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

9 ოქტომბერი.

ბოლშევიკური ცნობები.

მოსკოვი. ოქტ. 8. სამხედრო ცნობა. ოქტ. 8. ჩრდილოეთის ფრონტი. არხანგელსკის რკინის გზის მიმართ. მტერი შეტევაზე გადავიდა და ნაწილები შეავიწროვა. ონეგის მიმართულებით ჩვენ ვუტევთ. დანარჩენ მიმართულებით მდგომარეობა უცვლელია. დასავლეთის ფრონტი. ლუგის და გდოვის მიმართულებით ბრძოლაა. დვინსკის რაიონში, ჩრდილოეთით 30 ვერსზე გრძელდება. (გამოტოვებულია) ჟიტომირის მიმართ. სამხრეთით 25 ვერსზე ჩვენი ნაწილები (გამოტოვებულია). სად. გრაფსკაიას სამხრეთით მტერი შეეცადა იკორეცზე გადასვლას, მაგრამ ჩვენ კონტრ იერიშით უკუ ვაგდეთ. პავლოვის რაიონში ომის შედეგები ჯერ არ გამორკვეულა. პავლოვსკის სამხრეთით და სამხრეთ აღმოსავლეთით ჩვენმა ჯარმა პავლოვსკისკენ დაიხია. ბრძოლა გრძელდება. ბუგუჩარის მიმართ. მკაცრი ბრძოლაა; შედეგი ჯერ გამოურკვეველია.

თურქესტანის ფრონტი. ცარეევის რაიონში მზვერავი რაზმები მტერს შეეჯახნენ. ურალსკის რაიონში ჩაგანის პოსტზე მტერი თავს დაგვესხა, მაგრამ უკუ ვაგდეთ. ურალსკიდან სამხრეთ აღმოსავლეთით 10 ვერსზე, მტერი შეეცადა სად. სავუშკინოზე შემოტევას, მაგრამ უკუ ვაგდეთ. ურალსკის ჩრდილო აღმოსავლეთით ჩვენმა ჯარმა ბრძოლის შემდეგ ჩუვაშისაკენ დაიხია, ურალსკის ჩრდილო-აღმოსავლეთით 25 ვერსზე. ილეცკის რაიონში უკუ ვაგდეთ. მოწინააღმდეგე კინდელიანსკოესკენ მოიწევდა და მირგოროდსკის სამხრეთით ილეცკი ბრძოლით ავიღეთ.

აღმოსავლეთის ფრონტი. კუსტანაიკის რაიონში მზვერავთა მოქმედებაა. ნურგანის რაიონში მტერმა სცადა მდ. ტობოლს დაახლოვებოდა და გადმოსულიყო, მაგრამ სროლით უკუ ვაგდეთ. იალუტოროვის რაიონში იშიმის რკინის გზის სამხრეთით მდგომარეობა უცვლელია. რკინის გზის ჩრდილოეთით იალუტოროვსკის 25 ვერსზე ბოლშო-პეტლიშევთან ბრძოლაა.

მოსკოვი, ოქტ. 8. რუსეთის საბჭოთა მთავრობამ წინადადება მისცა ესტლანდიის, ლატვიის და ლიტვის მთავრობებს, რომელთაც მოლაპარაკებაზე სურვილი გამოსთქვეს, მოლაპარაკება 20 ოქტ. დაიწყონ. თუ ბალტიის მთავრობებს სურთ სხვა დროისთვის დანიშნონ მოლაპარაკება, საბჭოთა მთავრობა სთხოვს ეს აცნობოს მას ყოველ შემთხვევაში... (გამოტოვებულია) ჩვენმა ცხენოსანმა რაზმმა, რომელიც ბუგუჩარის აღმოსავლეთით შეიჭრა, დაამარცხა მტრის 7 პოლკი, წამოიყვანა მრავალი ტყვე და ხელთ იგდო სამხედრო ქონება. მდ. დონზე მტრის გადმოსასვლელი დაინგრა. თეთრების ზურგში ჩვენ ადგილები დავიჭირეთ. ხერსონის გუბ. დაბა გოლტაში, ოლგოპოლში, ვოზნესენსკში და სოფ. ბოგდანოვაში და კონსტანტინოვკაში მცხოვრებლები დენიკინის წინააღმდეგ აჯანყდნენ.

ბალტიაში შეადგინეს კომუნისტური რაზმი, 10,000 აჯანყებულთაგან. დასავლეთ ფრონტზე აჯანყდა პოლონელ თეთრგვარდიელთა 2 პოლკი. ხარკოვში გაიფიცნენ თამბაქოს ქარხნის მუშები. კოლჩაკმა მოკავშირეების წარმომადგენლებს განუცხადა, რომ ის მთავარ მართველობაზე დენიკინის სასარგებლოთ უარს აცხადებს. ჩრდილოეთ რუსეთის თეთრგვარდიელთა მთავრობამ ნება ითხოვა ჰელსინგფორსში გადასასვლელად.

ჰელსინგფორსი. ოქტ. 1. მიღებულ ცნობებით კურლიანდიაში გერმანელთა ჯარი რკინის გზას ანგრევს მიტავასა და ოლაის შუა. სადგ. ოლაისთან გერმანელებმა 2 კილომეტრის მანძილზე სრულიად აყარეს რკინის გზის ლიანდაგი.

პეტროგრადი. ოქტ 8. „კიევსკაა ჟიზნ“-ი სწერს: „ნელნელა იღება რესტორანები, საყავეები, სავაჭროები, ნელ ნელა გამოჩნდენ მორთული ქალები და ცხოვრება დუღილს იწყობს, ბირჟაზე არაჩვეულებრივი აჟიოტაჟია და დიდ ფულს იღებენ. თხოულობენ სამხრეთისკენ, ყირიმში დასასვენებლათ წასასვლელ ნებართვებს. უკანასკნელ დღეებში შეიპყრეს ბოლშევიკობაში შემჩნეული 50 კაცი.

პეტროგრადი. ოქტ. 8. რუს. კომ. პარ. პეტროგრადის ორგანიზაციამ შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა ლენინს: „რ. კ. პ. პეტროგრადის ორგანიზაცია პეტროგრადის მუშებისთვის თქვენ მიერ გამოგზავნილ დეპეშის საპასუხოთ მხურვალეთ გესალმებათ და აცხადებს, რომ პეტროგრადის მუშები მზათ არიან ყველაფერი გაიღონ კონტრ რევოლიუციის უკანასკნელ რაზმების მოსაგერიებლათ და გასანადგურებლათ. ამხანაგების პირველი რაზმები უკვე გაიგზავნა ფრონტზე. 3 დღის შემდეგ კიდევ წავა 1000 ამხანაგი, რომლებიც ჩრდილოეთის წითელ არმიას დაეხმარებიან იუდენიჩის და როძიანკოს საბრალო ბრბოების განადგურებაში და შემდეგ სასიკვდილო მახვილს ჩასცემენ დენიკინს.

პეტროგრადი. ოქტომ. 8. „პრავდა“ სწერს: იუდენიჩის თეთრი ოფიცრობა თავის ჯარისკაცებს ეუბნება, რომ ოქტომბერს პეტროგრადში მღელვარება უნდა მოხდეს. ამის გამო თეთრ ფრონტზე შეტევა დაიწყება პეტროგრადის წინააღმდეგ. ხოლო თუ პეტროგრადში მღელვარება არ მოხდა, მაშინ ჩრდილო-დასავლეთის ფრონტი გაუქმდება.

შენკურსკი. ოქტ. 8. არხანგელსკის თეთრგვარდიელთა გაზეთი „რუსკი სევერ“-ი იუწყება, რომ საფრანგეთმა ამერიკისაგან იყიდა სამხედრო მასალის საწყობები, რომელიც ომის შემდეგ საფრანგეთის ტერიტორიაზე დარჩა.

ნაუენი. ოქტ. 7. სამშაბათს გერმანიის ეროვნულ ყრილობაზე რეიხს-კანცლერმა ბაუერმა სიტყვა წარმოსთქვა, რომელშიც განაცხადა, რომ გერმანიის რესპუბლიკის პირველი რეიხსტაგის არჩევნები გაზაფხულზე ადრე არ დაინიშნება. შემდეგ რეიხს კანცლერმა ერთ მნიშვნელოვან კანონ-პროექტის შინაარსი გადასცა, რომელსაც მთავრობა იმუშავებს სამეურნეო საბჭოების დაარსების შესახებ.

შენკურსკი. ოქტ. 6. არხანგელსკის გაზეთებმა ფრანგული პრესის ცნობა გადმობეჭდეს იმის შესახებ, რომ ტულონში მოიტანეს ნაღმოსანი (სახელი დამახინჯებულია). მის მეზღვაურთა შორის აღმოჩნდა ბოლშევიკური შეთქმულება, რომელიც საზღვაო ოფიცერის მარტი-ს მიერ იყო მოწყობილი. ცნობის თანახმად მარტი-ს ნაღმოსანი რუსის ბოლშევიკებისთვის უნდა გადაეცა. სამხედრო სასამართლომ მარტი ს 20 წლით მაღაროებში მუშაობა გადაუწყვიტა, დანარჩენებს კი 5—5 წლით.

ბელლოსტროვი ოქტ. 7. ლოიდ-ჯორჯმა თემთა პალატაში განაცხადა, რომ არავითარ შემთხვევაში არ დათანხმდება მუშების მოთხოვნილებას, ქვანახშირის მაღაროების ნაციონალიზაციის შესახებ.

გერმანული რადიოს ცნობები.

სამშაბათს ეროვნულ ყრილობაზე პოლიტიკურ საკითხების განხილვის დროს ილაპარაკა რეიხის კანცლერმა ბაუერმა, რომელმაც განაცხადა, რომ მთავრობის შეცვლა გავლენას არ მოახდენს მის პროგრამაზე. რეიხსტაგის არჩევნები გაზაფხულზე არ მოხდება. შემდეგ ბაუერმა ზოგადად დაახასიათა სოციალ პოლიტიკური პროგრამა და შემდეგ განაცხადა, რომ ხალხს და კერძო მუშებს ემჩნევათ შრომისა და თანხმობის ტენდენცია, რასაც ხელი უნდა შეუწყოს. გაფიცვის უფლება ხელშეუხებელი უნდა დარჩეს, მაგრამ მთავრობამ უნდა გამოსცეს ისეთი დადგენილება, რომელიც გაფიცვებს აგვაცილებს თავიდან. მიღებულია ზომები უმუშევართათვის დახმარების ბოროტად გამოყენების თავიდან ასაცდენად. უნდა გადიდებულ იქნას ქვანახშირის დამუშავება და ძალიან საჭიროა ახალი პროგრამის შემუშავება. სამწუხაროდ, საზღვარ გარედ აგიტაცია და ცილისწამება არ სწყდება. ყველგან ისინი ხედავენ ჩვენი მხრით იმპერიალიზმს და საზავო ხელშეკრულების დარღვევის სურვილს. განსაკუთრებით ამას აწერენ ჩვენ ეროვნულ გვარდიას. მაგრამ ჩვენ ჯარი უნდა ვიყოლიოთ 2 მიზნით, წესიერების დასაცავად და ხმის მიცემის თავისუფლების დასაცავად, რომელმაც გერმანულ ოლქების ბედი უნდა გადაწყვიტოს და ჩვენი ბრალი არ არის თუ ამისთვის სამხედრო ძალის მოხმარებაა საჭირო. ამის მიზეზია ის, რომ მოკავშირენი ჯერ არ ადასტურებენ საზავო ხელშეკრულებას. იმ იმედით რომ 3 მოკავშირე ოქტომბრამდე დაადასტურებს ხელშეკრულებას, ჩვენი 350 ათასიანი ჯარი ოქტომბრის პირველამდე უნდა დარჩეს, შემდეგ კი საზავო ხელშეკრულების თანახმად 2 თვეში ჯარს 200 ათას კაცამდე შევამცირებთ, რაც ჩვენ დიდი ხანია ვაუწყებთ მოკავშირეებს. ამ ჟამად შიგნით, სახელმწიფოში 200 ათასი ჯარისკაცი გვიყენია და ამდენივე აღმოსავლეთის საზღვარზე.

საფრანგეთის პალატაში კი ლაპარაკი იყო იმაზე, რომ ჩვენ ჯარში მონარქისტულ-მილიტარული განწყობილებაა. სრულიად ბუნებრივია, რომ ახალ ფორმებს მიემხრო მონარქისტულ და იმპერიალისტური მისწრაფების ხალხი. თავდაცვის სამინისტრო სცდილობდა ეს გარემოება ბოროტად არ გამოყენებიათ. ყველა ის, ვინც სინდისიერად ასრულებს თავის მოვალეობას რესპუბლიკის ეროვნულ გვარდიაში სიამოვნებით იქნებიან მიღებულნი. ისინი, ვინც სარგებლობენ თავის მდგომარეობით რესპუბლიკის, მთავრობის და იმ პარტიის საწინააღმდეგო აგიტაციისთვის, რომელსაც არ ეკუთვნიან, სახალხო გვარდიიდან უნდა გამოირიცხონ. ჩვენ არ გვჭირია არც თეთრი და არც წითელი გვარდია, არამედ სახალხო. რაც შეეხება ლაპარაკს გერმანიის მილიტარიზმის შესახებ, ამ ჟამად გერმანიას ყავს მცირე ჯარი, რომელიც მოკლებულია მძიმე არტილერიას და ყოველივე იმას, რაც ეხლანდელ ომის საწარმოებლად საჭიროა. რისთვის ლა ლაპარაკობენ ჩვენ მილიტარიზმზე? მე თანახმა ვარ, რომ სხვა ქვეყნებს არ შეუძლიათ უცბად გაიგონ ჩვენი გრძნობების შეცვლა. მაგრამ წარმოდგენა გერმანიის რესპუბლიკის შესახებ სრულიად არ შეესაბამება სინამდვილეს. გერმანიის ეროვნული პარტია ქონის შთაბეჭდილებას თითქოს ნაციონალიზმი ძლიერდება. იმავე დროს დამოუკიდებლებს ეჭვი შეაქვთ, რომ მთავრობა რეაქციონურ ელემენტებს მხარს უჭერდეს. მაგრამ მე გადაწყვეტილად ვაცხადებ, რომ ჩვენ უნდა ვესწრაფოთ ყოველი ღონით საზავო ხელშეკრულება ავასრულოთ მთელად, განსაკუთრებით კი ჯარის რაოდენობის საკითხში. ხელშეკრულების დადასტურების 2 თვის შემდეგ ჩვენი ჯარი 200,000 არ უნდა აღემატოს. ჩვენ არავითარ შემთხვევაში არ დავეძალებით, რომ რიცხვი გაამრავლონ. ჩვენი მიზანია მივიღწიოთ ზნეობრივ გავლენას და ხელშეკრულება ავასრულოთ. შემდეგ რეიხს-კანცლერი შეეხო ბალტიის პროვინციის საკითხებს და აუწყა ის ზომები, რომლებიც ამ მიმართულებით მიღებულია. მან განაცხადა, რომ მოკავშირეების ულტიმატუმის მიღებამდე, მთავრობას უკვე ქონდა მიღებული გადამწყვეტი ზომები, რაც მოკავშირეებს თავის დროზე ეცნობა. მაგრამ მიუხედავათ ამისა, ჩვენ წარმოგვიდგინეს ულტიმატუმი, რომელიც შეიცავს სამხედრო მოქმედების გაგრძელების მუქარას. ნუ თუ შესაძლებელია ასეთ პირობებში ზავის შეკვრა? გერმანიის მთავრობა ენერგიულ პროტესტს აცხადებს მცხოვრებთა წინააღმდეგ ომის გამოცხადების გამო. მე მხარს ვუჭერ ამ პროტესტს მთელი ქვეყნის წინაშე.

ახალი ამბები

დღეს, საღამოს 6 საათზე, დანიშნულია ს. ს. დ მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის სხდომა.

✦ **დანიშვნა.** კ. ბ. საბახტარაშვილის დელეგაციის მეთაურად იტალიაში გამგზავრების გამო, საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგათ დაინიშნა ნიკოლოზ იოთამისძე ქარცივაძე.

✦ **საქართველოს** დიპლომატიურ წარმომადგენლათ ადერბეიჯანში დაინიშნა გრიგოლ კონსტანტინეს ძე ალშიბაია.

✦ **სომხეთის დელეგაციის წევრების ჩამოსვლა.** პარიზიდან თფილისში ჩამოვიდნენ სომხეთის საზავო დელეგაციის წევრნი პროფესორი ხაჩატურიანი, ვ. თეგეიანი და ტერ სტეფანიანი, რომელნიც რამოდენიმე დღის შემდეგ გაემგზავრებიან სომხეთში.

✦ **მისალმების დეპეშა.** ს. ს. დ. მ. პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა შემდეგი დეპეშა მიიღო: „აფხაზეთის სოციალ დემოკრატიული ორგანიზაციების ყრილობა სალამს უძღვნის ცენტრალურ კომიტეტს მის მტკიცე და გადაჭრილ ბრძოლაში მთელი ქვეყნის პროლეტარების იდეალის—სოციალიზმის სრულ გამარჯვებისათვის, რომელსაც მიჰყავს ჩვენი პროლეტარიატი მარქსისა და ენგელსის ინტერნაციონალის სწორე გზით- ყრილობის პრეზიდიუმი“.

✦ **მევენახობის და მეღვინეობის ჟურნალისათვის.** ცნობილმა ქველ-მოქმედებმა ა. მ. ხოშტარიამ და მ. ი. ხოშტარიასამ გადასდევს წლიურათ 27,000 მან. კ. ზერეკაშვილის განკარგულებაზე, მევენახეობის და მეღვინეობის სპეციალური ჟურნალის გამოსაცემათ. ჟურნალი ამ მოკლე ხანში დაიწყებს გამოსვლას.

✦ **სომეხ-სტუდენტთა საფრანგეთში გაგზავნა.** სომხეთის მთავრობამ დაადგინა გაგზავნოს საფრანგეთში სტუდენტები. ამ მიზნით სომხეთის მთავრობამ მიმართა საფრანგეთის მთავრობას იმის გამოსარკვევათ, თუ რა პირობებში შეიძლება საფრანგეთში სტუდენტობის გაგზავნა.

✦ **კაპელას კონცერტი** გაიმართება დღეს მუშათა კლუბში კოოპერატივთა ყრილობის დელეგატებისათვის. დასწრება შეუძლიათ კლუბის წევრებსაც.

✦ **სასწავლებლებში.** ვაჟთა მეექვსე (შეერთებული მეშვიდე და მერვე) გიმნაზიის დირექტორი ამით აცხადებს მშობელთა და მოწაფეთა საყურადღებოდ, რომ ის მოწაფენი, რომელთა შესახებ გიმნაზიას თხუთმეტ ოქტომბრისათვის არავითარი ცნობა არ ექნება, თანახმად პედაგოგიური საბჭოს დადგენილებისა გიმნაზიიდან გამორიცხულად ჩაითვლებიან.

✦ **დიდი საღამო.** დღეს, ვერის მუშათა კლუბში იმართება დიდი საღამო შემდეგი შინაარსით: ნ. ირემაშვილი წაიკითხავს მოხსენებას შემდეგ თემაზე: „ხელოვნება მომავალ საქართველოში“. საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ პოეტები: გიორგი ქუჩიშვილი, ვარლამ რუხაძე, შიო მღვიმელი, გალაქტიონ ტაბიძე, მოხეტიალე მუსიკოს იილიკო ქურხული და სხვ. საღამოს გათავების შემდეგ გაიმართება ვახშამი.

✦ **სამხედრო სამინისტროს კულტურულ** განმანათლებელ სექციის უფროსად დაინიშნა ალექსანდრე ჟორჟოლიანი.

✦ **დანიშვნა.** ქალაქის თვითმართველობის შრომის განყოფილების გამგეთ დაინიშნა ათაბეგ-ტუმასი.

✦ **ქალაქის გამგეობა** ამ დღეებში შეუდგება სამხედრო საკრებულოს მიღებას.

✦ **ალექსანდრეს საავათმყოფოს** გახსნა. ქალაქის გამგეობას განზრახული

აქვს ხელ ახლა გახსნას ალექსანდრეს საავადმყოფო.

ქ რ ო ნ ი კ ა

დღეს, საღამოს 6 საათზე, ნაძალადევის თეატრში დანიშნულია 1 რაიონული კოლექტივის სხდომა. წევრებისთვის დასწრება სავალდებულოა.

— დღეს, საღამოს 6 საათზე, პროფესიონალურ კავშირების ბინაზე შესდგება საბჭოს მორიგი კრება.

— კვირას, 12 ოქტომბერს, კავშირის ბინაზე (პლეხანოვის ქუჩა, სახ. № 139) მოხდება ომში დაჭრილ დასახიჩრებულთა საერთო კრების გაგრძელება. აუცილებლად საჭიროა ყველა წევრის დასწრება.

— დღეს, ნაშუადღევის 4 საათზე, დანიშნულია მორიგი სხდომა ს. ს. დ. მ. პ. მე-7-დე რაიონის კოლექტივისა

— დღეს, საღამოს სრულ 5 საათზე, დანიშნულია მეოთხე რაიონის სარევიზიო კომისიის სხდომა, სხდომაზე დასწრება ევალება კანდიდატებსაც.

მთავრობაში

29 სექტემბრის სხდომაზე მთავრობამ დაადგინა შემდეგი: ახალციხის მაზრის გლეხთა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარის შუამდგომლობა აჭარიდან შემოტანილ საქონელზე ბაჟის მოხსნის შესახებ, დაკმაყოფილებულ იქნას

— შინაგან საქმეთა სამინისტროს უწყების წარმომადგენელის თავმჯდომარეობით შესდგეს საუწყებათაშორისო კომისია (სახელმწიფო კანტროლის თანადასწრებით), რომელსაც დაევალოს სიხარულიძისათვის ბალშევიკების მიერ მიყენებულ ზარალის ასანაზღაურებლათ 756,039 მან. 30 კ. გადადების შესახებ საკითხის ყოველმხრივი გამორკვევა და მთავრობისათვის მოხსენება.

— სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბის თავმჯდომარის მოხსენება, გვარდიისათვის საჭირო სურსათის და ფეხსაცმელის დასამზადებლათ 10 მილიონ მანეთის გადადების შესახებ, მოწონებულ იქნას და დაევალოს სამხედრო მინისტრს საჩქაროთ წარუდგინოს დამფუძნებელ კრებას შესაფერი დეკრეტი.

— ქართულ ეროვნულ საბჭოს (აფხაზეთში) თხოვნა 15,000 ფუთი თუთუნის გატანის ნებართვის შესახებ, უარ-ყოფილ იქნას.

— 4 ოქტომბრის სხდომაზე მთავრობამ დაადგინა შემდეგი: ნება მიეცეს სამხედრო უწყებას, რესპუბლიკის ჯარის საჭიროებისათვის შეიძინოს 140 ცხენი. ამ მიზნისათვის საჭირო თანხა სულ 840,000 მან გაღებულ იქნას სამხედრო ფონდიდან.

უცხო ენების შესწავლის შესახებ

ლათინური ენის სავალდებულო სწავლების გაუქმებით ჩვენმა მთავრობამ ფრიად საზრიანი ნაბიჯი გადადგა. ამ ენის მნიშვნელობის შესახებ ორი აზრი შეუძლებელია: განსაკუთრებით საქართველოსთვის ლათინური ენა თითქმის უმნიშვნელოა, რადგან ქართულთან არავითარი ნათესაობა არა აქვს და ლათინური სიტყვებიც კი ქართულში იშვიათად გვხვდება. სწორედ ამიტომ უძნელდება ჩვენს ახალგაზრდობას მისი შესწავლა და მძიმე ტვირთად აწევს, მით უმეტეს, რომ ჩვენს სასწავლებლებში სხვა უცხო ენებიც სავალდებულოა.

ლათინურისაგან განთავისუფლებულ ქართულ სკოლას მეტი საშვალება ეძლევა უფრო საჭირო საგნების შესწავლისათვის. ჩვენის მტკიცე რწმენით, ამ გაუქმებით ნაპოვნი დრო უნდა მოხმარდეს უპირატესად მკვდარ ლათინურ ენის აწინდელ მემკვიდრეების—ცოცხალ ენების შესწავლას.

დამოუკიდებელ საქართველოში ევროპიულ ენებს უსათუოდ ფართო ადგილი უნდა დაეთმოს. ევროპიული კულტურა რუსულ ენის შუამავლობით აღარ უნდა გვეძლევოდეს. ევროპას უნდა დავუკავშირდეთ პირდაპირის კავშირით. ამიტომ საჭიროა ევროპიულ ენების შესწავლას მტკიცედ დავადგეთ.

ქართული ენა სახელმწიფოებრივის ენის ადგილს თანდათან იჭერს: სასწავლებლებსა და დაწესებულებებში მას ჯეროვანი ადგილი დაეთმო. ცხოვრებაში, საზოგადოებაში, ოჯახსა, თუ მის გარეშე,—თანდათან ფართო ადგილს იჭერს, თუმცა ჯერ-ჯერობით, მართალი უნდა ვსთქვათ, რუსულის ენის მაგივრობას ვერ ახერხებს. ქართველი „ინტელიგენტი" ქართულს ლაპარაკში რუსულსაც ურევს. სულ მდაბიო სახელოვნო თუ სატეხნიკო სახელწოდება, ტერმინოლოგია ჯერ ისევ რუსულია.

და აი სწორედ აქ იბადება საკითხი: შეუძლიან, თუ არა ქართულ ენას თავისი ძალღონით შესაფერი ადგილი დაიჭიროს მეცნიერებაში?

რუსული ენა, რასაკვირველია, თანდათან დაუთმობს თავის ადგილს მეცნიერებაში ქართულ ენას, მაგრამ მის მემკვიდრეობას ქართული ენა ერთბაშათ ვერ დაიჭერს, თუ ევროპიული ენები არ დაიხმარა.

სამეცნიერო მუშაობაში ევროპიულ ენების დახმარება აუცილებელია.

ვინც ერთ-ერთი ევროპიული ენა არ იცის, მისთვის უნივერსიტეტის კარიც დაკეტილი უნდა იყოს.

სწორედ ასეა იაპონიაში: ვისაც უნივერსიტეტში შესვლა სურს, იმან ორი ევროპიული ენა მაინც უნდა იცოდეს. იაპონიის მაგალითი ჩვენთვის ფრიად საყურადღებოა, ვინაიდან საქართველოსა და იაპონიის შორის დიდი ანალოგიაა. იაპონია საქართველოსავით, უძველესი ქვეყანაა არა ევროპიული კულტურისა. ამის და მიუხედავათ, მან დღემდე იმდენად შეინარჩუნა თვითგანვითარების უნარი, რომ სულ მოკლე ხნის განმავლობაში შესძლო ევროპიული კულტურა შემოეღო და კულტურულ ერთა ოჯახში საპატიო ადგილიც დაემსახურებინა.

იაპონურ ენების შესწავლას უდიდეს ყურადღებას აპყრობენ. გარდა საშუალო და უმაღლეს სასწავლებლებისა, იქ არსებობს ერთგვარი შუამდგომი საფეხური, ეგრედ წოდებული „კოტოგაკო", სამი წლის კურსით. ეს „კოტოგაკო" ყველამ უნდა გაიაროს, ვისაც უნივერსიტეტში შესვლა სურს. სწავლა ამ „კოტოგაკოში" გაცილებით უფრო ძნელია, ვიდრე უნივერსიტეტში (იხ. А. Петровъ, Изв. Восточ. Института. Очерк соціальнаго быта соврем. Японіи. Воспитаніи націи, 1907. Владивостокъ). იაპონელებს და ყველასაც, ვინცკი იაპონიის პირობები იცის, აუცილებელ საჭიროებად მიაჩნიათ ამისთანა „პროუნივერსიტეტის" არსებობა. კოტოგაკო"-ში სამი განყოფილებაა.

იქ სავალდებულოა შესწავლა არა ნაკლებ ორი ევროპიული ენისა, ხოლო იმ განყოფილებაში, სადაც მოსწავლენი სამკურნალო ფაკულტეტისთვის ემზადებიან, ლათინურიც სავალდებულოა. ენების შესწავლა უპირველესი მიზანია ამ პრო-უნივერსიტეტისა, და „კოტოგაკო"-ში კურს გავლილ სტუდენტებს ევროპიულ სახელმძღვანელო წიგნების ხმარება აღარ ეძნელებათ. ევროპიულ ენების ცოდნა მით უფრო საჭიროა, რომ იაპონიაში, მიუხედავად სამეცნიერო ლიტერატურის სიმდიდრისა (ჩვენთან შედარებით მაინც), სამეცნიერო თხზულებებს სრული კომპლექტი, ამა თუ იმ დარგისა, მაინც არ არის.*)

რუსული სამეცნიერო მწერლობა ხომ მდიდარია, მაგრამ იქაც კი არსებული სასწავლო და სამეცნიერო ლიტერატურა ველარ აკმაყოფილებს აწინდელ მოთხოვნილებას. ბოლო დროს ხომ სამეცნიერო წიგნების და ჟურნალების გამოცემა შესწყდა.

რუსულში ძალიან ნაკლებად იბეჭდებოდა ისეთი სრული სახელმძღვანელოები, რომელსაც გერმანელები „Handbuch"-ს უწოდებენ, ანუ ფრანგული „Traité"-ს და ინგლისურ „Treaty"-ს მსგავსი.

რუსეთში მრავალი ცნობილი მეცნიერი თავის შრომებს უცხო ენებზე ბეჭდავს, ანუ უცხო ენაზე და რუსულზედაც.

ცნობილმა გეოლოგმა, აკადემიკოსმა პავლოვმა 1914 წ დაიწყო ბეჭდვა „Traité de la géologie" პროფ. Haug-ისა, მაგრამ პირველ ტომზე შეჩერდა: საფრანგეთის მეცნიერის ოთხტომიანი გამოცემა რუსეთის სამეცნიერო-სამწიგნობრო ბაზრისათვის მიუტევებელი ნებივრობააო.

ჩვენ თავი არ უნდა მოვიტყუოთ ოცნებით, ვითომც შევძლებთ ჩვენი უნივერსიტეტი ვასაზრდოვოთ მხოლოდ ქართულ წიგნებით. ჩვენს უნივერსიტეტში უცხოელი პროფესორებიც არიან მოწვეულნი, რომლებმაც ქართული არ იციან. თუ სასურველი არა, სათაკილოც აქ არა არის რა. ყველას მოეხსენება, რომ იაპონელების საუნივერსიტეტო მეცნიერება ამ ჟამად ფრიად მაღლა სდგას, თუმცა ეხლანდელი პროფესორები რომ მსმენელებათ იყვნენ, სწავლას უცხოელები განაგებდენ და სტუდენტები ერთსა და იმავე დროს მეცნიერებასაც სწავლობდენ და უცხო ენებსაცა (იხ. პროფ. არნოლდი. „მალაიის არქიპელაგზე—1909 წ. პეტერბ.) აუცილებლათ საჭიროა უცხო ენების შესწავლას ფართო ადგილი დაეთმოს სასწავლებლებში და ერთ ერთი უცხო ენა მაინც ზედმიწევნით შეითვისონ მოსწავლეებმა.

უცხო ენების ცოდნას მეტადრე დიდი მნიშვნელობა აქვს იმ ახალგაზდებისათვის, რომლებიც სახელმწიფო ხარჯით საზღვარ-გარეთ უნდა იგზავნებოდნენ მეცნიერებისა ანუ ხელოვნების შესასწავლათ. ეხლაც ვგზავნით ახალგაზდებს საზღვარ გარედ, მაგრამ ბევრი დრო დასჭირდებათ, ვიდრე უცხო ენებს ზერელედ შეისწავლიან.

ქართველმა საზოგადოებამ უცხო ენების შესწავლას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაპყრას.

ლეო დ—ლი.

*) აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ რუსეთშიაც არაერთხელ გამოთქმულა აზრი ამისთანა „პროუნივერსიტეტისა", ანუ „ლიცეების" შემოღებისა (იხ. П. А. Некрасовъ. Промежуточная лицейская ступень между средней и высшею школами. С. П. Б 1913), თუმცა ამ პროექტების ავტორები ენების შესწავლას ნაკლებ ყურადღებას აქცევდნენ.

უკრაინის ამბები

დირექტორია და დენიკინი.

უკრაინის პარიზის დელეგაციამ წარუდგინა საზავო კონფერენციის თავმჯდომარეს ნოტა, სადაც მოითხოვენ მოახდინონ გავლენა გენ. დენიკინზე, რათა უკანასკნელმა დასტოვოს უკრაინის რესპუბლიკის ტერიტორია. დელეგაცია მოითხოვს აგრეთვე მოკავშირეებისაგან დახმარებას ბოლშევიკებთან ბრძოლაში.

კანადის უკრაინელები.

კანადის მინისტრთა თავმჯდომარემ გადაუგზავნა შემდეგი ნოტა ლლოიდ ჯორჯს: ნახევარ მილიონი უკრაინელები კანადისა, რომელთა მომეტებული ნაწილიც იბრძოდა კანადის ჯარში, მოგმართავენ თქვენ და გთხოვენ არ დაუშოთ გალიციის პოლონეთთან შეერთება.

ხალხთა ლიგა.

ამერიკაში მცხოვრებელმა ესტონელებმა, ლატველებმა, ლიტველებმა და უკრაინელებმა შეადგინეს ლიგა, რომელის მიზანიც არის ამ ეროვნებათა ინტერესების დაცვა. ნიუ-იორკში შესდგა დიდი მიტინგი, რომელსაც დაესწრო 5 ათასი კაცი. მიტინგმა პროტესტი გამოიტანა პოლონელების უკრაინაში შეჭრის შესახებ.

იარაღი უკრაინისათვის.

ამ ჟამად უკრაინის სპეციალური მისია იარაღს იძენს რუმინიაში—უკრაინის რესპუბლიკის ჯარებისათვის.

წერილები ბერლინიდან

III

ყველაზე თავსამტვრევი, საჭირბოროტო და მძიმე საკითხი ეხლა გერმანიაში მუშათა საკითხია. რევოლიუციის ბედიღბალიც იმაზეა დამოკიდებული, თუ როგორ გადაწყდება მუშათა ეკონომიური და პოლიტიკური მოთხოვნილებები. ჯერ კიდევ არაა საბოლოოდ გამორკვეული, თუ რით, ან როგორ დააკმაყოფილებს მათ დღევანდელი დემოკრატიული მთავრობა. ჯერ-ჯერობით კი რევოლიუციამ ვერ გაამართლა მუშების იმედი.

ომის გათავებამდე მამაკაცების ალაგას ქალები მუშაობდნენ. რკინის გზებზე, ტრამვაიში, ფაბრიკა ქარხნებში, ბიუროებში და სხვაგან. გასულ წლის ნოემბრის პირველ რიცხვებიდან მოაწვა ქალაქებს და ინდუსტრიალურ ცენტრებს ფრონტიდან მოხლვავებული ჯარი. ხელოსნებმა და მუშებმა თავიანთი ძველი ალაგი მოითხოვეს. და აი, სწორედ აქედან იწყება ყველა დიდ ქალაქებში და საწარმოო ცენტრებში უმუშევართა არმიის ზრდა. მარტო ქალაქ ბერლინში ამ წლის აპრილის ბოლოს უმუშევართა რიცხვი 174,000 მდე აღწევდა, ჩქარა 200,000 ავიდა. საერთო ჯამი კი უმუშევართათვის გაცემულ თანხისა უდრიდა 120,000,000 მარკას. აპრილის ბოლოს უმუშევართა საერთო რიცხვი მთელს გერმანიაში თითქმის სამ მილიონამდე აღწევდა, როგორც უმუშავართა ცენტრალურ კავშირის თავმჯდომარემ გვაცნობა. უმუშავართა ასეთ რიცხვმა მთავრობა ცოტა არ იყოს დააშინა. მოუწოდეს უმუშავართ სოფლებში გასვლა, ვისაც იარაღის ტარება შეეძლო საზღვრების დასაცავათ—დღეში 5 მარკა ჯამაგირი დაენიშნა. ამ ზომებმა გასჭრეს და კიდევაც მაისის ბოლოს იკლო უმუშავართა რიცხვმა. ქალაქებში და ინდუსტრიალურ ცენტრებში იმატა მცხოვრებთა რიცხვმა, რასაც შედეგათ ბინის სივიწროვე და მიმოსვლისა და სურსათ სანოვაგის თანდათანობით გაძვირება მოჰყვა. ამან გამოიწვია მუშათა ხელფასის აწევაც. სიძვირის სიმძიმე ყველაზე უფრო მშრომელთა ხალხს დააწვა. მუშებმა მოითხოვეს თავიაანთი ისტორიული მთავარი მოთხოვნილება: 8 საათის სამუშაო დღე და ჯამაგირის მომატება, ზედმეტ ღირებულების ცოტათი მაინც ჩამოკლება. მუშათა ხელფასის დასახასიათებლათ მოვიყვან ზოგიერთ მაგალითს. ელექტრონის განათებაში მომუშავეთა მოთხოვნილება იყო თვეში 400 მარკა და 8 საათის სამუშაო დღე. უფრო დაწვრილებით გაზის განათებაში მომუშავეთა მოთხოვნილებანი:

მამაკაცი:

საათობით კაცის თავზე

		მარკ.	პფენ.
1. მუშა კაცი	— — —	2	80
2. მძიმე მომუშავე	— —	2	90
3. ხელოსანი—	— — —	3	50
4. ახალგაზრდა	14—16—	1	50
	16—18—	2	—

ქ ა ლ ე ბ ი.

1. მუშა ქალი	— — —	2	—
2. მძიმე მომუშავე	— —	2	10
3. ხელოსანი—	— — —	2	20
4. ახალგაზრდა	14—16—	1	25
	16—18—	1	75

გარდა ამისა სამუშაო დროს 7 საათამდე დაყვანა და სიძვირის გამო ერთდროული დახმარება 1000 მარკა. ხელზე მოსამსახურენი სასტუმროებში, კაფეებში, ბალებში და სხ. 14—16 მარკა იღებენ დღიურ ხელფასს. რამდენი ბრძოლა დასჭირდათ ამისთვის მუშებს პირდაპირ წარმოუდგენელია, ისიც რევოლიუციის დროს.

ქალაქის მომუშავეთა გაცილებით უფრო ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებიან სოფელში მომუშავენი. რევოლიუციის დაწყებიდან დაიწყეს სოფლებში მომუშავეებმა კავშირის შეკვრა და ეხლა უკვე მათი რიცხვი საკმაოდ გაიზარდა. ივლისის დასაწყისში მოხდა მათსა და დამქირავებელთა შორის კონფლიქტი ჯამაგირის მომატების გამო. პრუსიის ერთ ერთ პროვინციაში, სახელდობრ, პომერანში. სოფელში მომუშავეთა გაფიცვა ერთი კვირა გაგრძელდა, რომელიც მათის გამარჯვებით დამთავრდა. დამფუძნებელ კრებაში და პრუსიის ლანდტაგში იუნკრების წარმომადგენლებმა ერთი ამბავი დააწიეს, გაფიცულთა დასჯა მოითხოვეს ასეთ კრიტიკულ მომენტში არეულობის გამოწვევისათვის. სოფლის მომუშავეთა ცენტრალურ კავშირის თავმჯდომარე გ. სმიტმა (სოც. დემ.) გამოაქვეყნა მუშათა სამართლიანი მოთხოვნილება და შემდეგი „დაკანონებული" სტატისტიკური ცნობები მოიყვანა მუშათა ჯამაგირებიდან. წელიწადში მუშები იღებენ 2200—2800 მარკის ანგარიშს, აქედან ფულად ფულს 750 მარკას, დანარჩენს დამქირავებლები ნატურით (საქონლით) უხდიან, რომლის ფასი დღეს თითქმის 150 პროც. მომატებულია ნამდვილ ღირებულებაზე ძველ ფასებთან შედარებით. სოფლებში მათი სამუშაო დრო 11—13 საათამდე ადის, რასაც ისინი სიამოვნებით ასრულებენ. (გაფიცვის შემდეგ კი 10 საათამდე დაიყვანეს სამუშაო დღე). ხელფასის მომატებისთვის უკმაყოფილება ყველგან იზრდება. გენერალურ გაფიცვებისა და სხ. უკმაყოფილების მთავარი მიზეზთაგანი ესეც იყო და ეხლაც არის.

ამ უკმაყოფილო ელემენტებში დიდ პროპაგანდას ეწევიან კომუნისტ-ანარქისტები და მათ ახლოს მდგარი ზოგიერთი დამოუკიდებელი სოციალ-დემოკრატები, რომლებიც პროლეტარიატის დიქტატურის ლოზუნგით გამოდიან დღეს. არა მარტო ეკონომიურ, არამედ პოლიტიკურ გაფიცვებსაც დიდი გასავალი აქვს დღეს. ბალშევიკების მარჯვენა ხელი აქ ანარქისტებია—ორივე ერთათ ხელი-ხელ ჩაკიდული მწყობრათ მიაბიჯებენ ანარქიისაკენ. მიუნხენის საბჭოთა რესპუბლიკის სულის ჩამდგმელნი გუსტავ ლანდაუერი და მიუზამი ორივენი ანარქიულ „წესწყობილებისაკენ" მიისწრაფოდენ და საშინლათ ებრძოდენ სოციალისტებს, როგორც მარჯვენას, აგრეთვე მარცხენა ფრთას.

სურსათის სინაკლულისა, უმუშევრობისა და ჯამაგირის სიმცირის შედეგი ის არის, რომ ყველგან გახშირდა ძარცვა გლეჯა, მკვლელობა, ბავშვების ხოცვა, პროსტიტუცია და სხ. ასეთი საშინელება, რომლის მსგავსი გერმანიის ისტორიას ჯერ არ ახსოვს. ძარცვა-გლეჯა, მკვლელობა და თავის დახრჩობის შემთხვევათა საერთო ჯამის შედგენა შეუძლებელია, ყველა გაზეთები გადაჭრელებულია ამეებით. ბერლინში გადის პატარა მდ. შპრეე, სადაც მენავეები ყოველ დღე უთვალავ დამრჩვალ ძუძუმწოვარა ბავშვებს, ქალებს და კაცებს პოულობენ. გაზეთები მუდამ კითხვას სვამენ: «ვინ არის დამნაშავე, ვინ არის მკვლელიო»? მაგრამ პასუხს არავინ აძლევს.

ქალაქის ჰიგიენური და სანიტარული მდგომარეობა წინანდელთან შედარებით სამწუხარო სურათს წარმოადგენს. პროსტიტუციამ საშიშარი ხასიათი მიიღო. ბერლინში მათი რიცხვი საშინლათ მომატებულია რევოლიუციის შემდეგ. ქალთა უმუშევრობა მთავარი მიზეზია ამისი.

ერთს პროფესორის გამოანგარიშებით ყოველ დღე ბერლინის ერთ მთავარ ქუჩაზე (ფრიდრიხის ქ.) 10 ათასამდე ქუჩის ქალები დასეირნობენ. აქაურ სასამართლომ გამოაქვეყნა ამ დღეებში ცნობა, რომ იანვრის პირველიდან მაისის დამლევამდე სასამართლომ 30,000 ცოლ-ქმრობის გაყრის განაჩენი (აქტი) გამოიტანა. ამაზე „ფორვერტსი" უმატებს, რომ ეს ომის საჩუქარიაო.

ამის შემდეგ ზედმეტია იმაზე მსჯელობა, თუ ვენერიულ ავადმყოფობას რა ნიადაგი ექნება ასეთ ატმოსფერაში. ასეთ პირობებში უხდება დღეს გერმანიის ნორჩ რესპუბლიკას თავისი წმინდა საქმეების კეთება. უპირველესად მთელი ძალ ღონე იქითკენაა მიმართული, რომ ხალხი დაღუპვისაგან იხსნან. ჰოჰენცოლერნების ბატონობას, როგორც რუსეთში რომანოვებისას, ასეთი საშინელი შედეგი მოჰყვა, მთელი სახელმწიფო გააძვალტყავეს და ხალხი ერთმანეთს შეაკლეს. ერთად ერთი ხსნა გერმანიისა იყო, ხალხს თავისი საქმეები თვით ეწარმოებინა და ამით ეხსნა მთელი მოდგმა გადაგვარებისაგან. მხოლოდ ზოგიერთი უპასუხისმგებლო ელემენტები უკიდურეს მემარჯვენეთა და უკიდურეს მემარცხენეთა ბანაკიდან ხელ ახლა დიქტატორობისკენ მიისწრაფიან და დემოკრატიას ძირს უთხრიან. კიდევ მშვიდობიანობა და საწარმოო ძალთა ამოძრავება იხსნის გერმანიის რევოლიუციას. ხალხის გაღატაკებას და შინაურ ანარქიას მოკავშირეთა იმპერიალისტური პოლიტიკაც ხელს უწყობს. გერმანიის პროლეტარიატი დღემდე თავის შინაურ კაპიტალისტებისთვის ქმნიდა ზედმეტ ღირებულებას, შემდეგში კი მოკავშირეთა იმპერიალისტების საშინელ ექსპლოატაციის მსხვერპლი უნდა შეიქნეს.

გერმანიის წარმოება შემცირდა, საუკეთესო მებრძოლი ახალგაზრდობა ბრძოლის ველზე დაიხოცა; შინ კი დამშეული და ილაჯ გაწყვეტილი პროლეტარიატი სამოქალაქო ომის მსხვერპლი შეიქნა. მოკავშირეთა კონტრიბუციამ გერმანიის ეკონომიურ ძლევა მოსილებას ნიადაგი მოუსპო და ასეთ პირობებში, ცხადია, ის რასაც ველოდით, ასე ადვილათ არ გაკეთდება.

მარქსი სოციალისტურ თეორიის განხორციელებას სიმდიდრის დაგროვებაზე და ყველა ქვეყნის პროლეტარიატის სოლიდარობაზე აშენებდა, დღევანდელი სინამდვილე სულ სხვა ნაირ სურათს წარმოადგენს გერმანია არას დროს არ ყოფილა ასე დაღარიბებული როგორც დღეს ომმა კი ყველა ქვეყნის პროლეტარიატის კავშირი გასწყვიტა და ამით სოციალიზმის გამარჯვების საქმე დააბრკოლა.

X.

საქ. ომში დაჭრილ-დასახიჩრებულთა კავშირის წევრთა კრება

ამა წლის ენკენისთვის 28 ს კავშირის ბინაზე შესდგა დაჭრილ დასახიჩრებულთა საერთო კრება. როდესაც კაცი ერთს ჰხედავს დაჭრილს ან დასახიჩრებულს, მაშინ პატივისცემასთან ერთად სიბრალულიც იბადება გულში, მაგრამ როდესაც ას კაცს უხილოს და უფეხოს უმზერს, ვაჟკაცებს, არწივისებურს გამომეტყველებით, მაშინ ნებაუნებლიეთ გულში ღრმა პატივისცემა იღვიძებს ერთის მხრით და მეორე მხრივ კი შიში და სიძულვილი იმ სისხლისღვრისადმი, რომელმაც ეს მედგარი, შეუპოვარი მებრძოლნი მიიყვანა ამ გვარ დასახიჩრებამდე... მაგრამ კმარა, ამის შესახებ ბევრს მწარე ფიქრს აღუძრავს

კრებას დაესწრო ასი წევრი, რომელიც გაიხსნა გამგეობის თავმჯდომარის ავქ. აბესაძის სიტყვით, რის შემდეგაც კრება ერთხმად თავმჯდომარედ ირჩევს ექიმ იოსებ ციმცაძეს, რომელიც თბილი სიტყვებით ესალმება კრებას და უსურვებს, რომ საქართველოთ მოწყობილიყოს ის რესპუბლიკა, რომლისთვისაც მიიტანეს ასეთი მსხვერპლი, რათა მას ღირსეულათ დაეფასებიოს დაჭრილთა დიდი ამაგიო. ამის შემდეგ თავმჯდომარე კითხულობს დღიურ წესრიგს: 1) გამგეობის მოხსენება, 2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება, 3) გამგეობის წევრების კანდიდატების არჩევა, 4) მოსამსახურეთა ჯამაგირების მომატება, 5) სარევიზიო კომისიის კანდიდატების ირჩევა და 6) მოხსენება ქუთაისის კავშირის შესახებ. ერთი საკითხის დამატებით ბ. ცქვიტინიძის გაძევების საქმის, კრება დღიურ წესრიგს ღებულობს. პირველი საკითხის შესახებ მომხსენებელია გამგეობის თავმჯდომარე, რომლის ლაპარაკიდანაც გამოირკვა თუ რა დაბრკოლებანი ელობება წინ კავშირის ზრდას, სახსარის უქონლობას და, კავშირი რომ არ მოკვდეს, ამიტომ მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა უნდა აღიძრას, რომ კავშირი სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათ გამოაცხადოს, თორემ თუ ასე გაგრძელდა, იგი მოკვდება, რადგან მთელი მისი არსებობა შეწირულებაზეა დამყარებული, ეს უკანასკნელი იმდენი არ არის და ხშირად შესაფერ დახმარებას ვერ აწვდის დაჭრილებს და დასახიჩრებულებსო. ვრცელი კამათის შემდეგ გამოირკვა, რომ დაჭრილები მართლაც გაჭირვებას განიცდიან და ყველამ გამოსთქვა აზრი, რომ მეორე ორგანიზაციის თბილისის კომიტეტის ფუნქციებიც კავშირს შეუერთდნენ და სახელმწიფო დაწესებულათ გამოცხადდეს დაჭ.-დას. კავშირიო.

სარევიზიო კომისიის მოხსენების შემდეგ კრება ირჩევს კომისიას, რომელმაც უნდა გამოარკვიოს ტფილისის დაჭრილთა დამხმარე კომიტეტის და საქ. ომში დაჭ.-დასახ. კავშირის ფუნქციების შეერთების პირობანი და იშუამდგომლოს მთავრობის წინაშე, რათა დააჩქაროს პენსიის საკითხის გადაჭრა და გამოაცხადოს კავშირი სახელმწიფოებრივ დაწესებულებათ. ამ კომისიაში კრება ირჩევს წევრებათ: ექ. იოსებ ცინცაძეს, ავქ. აბესაძეს, ჯაფარიძეს, ვარდოსანიძეს და ქ-ნ მინ. ტოროშელიძეს.

გამგეობის მოხსენებას და სარევიზიო კომისიისას კი, კრება იღებს ცნობათ. კომისიას დაევალა მეორე კვირისთვის, ღვინობისთვის 8 წარმოედგინა მოხსენება მუშაობის შესახებ.

8 ღვინობისთვეს კრება იხსნება ექ. ცინცაძის სიტყვით, რის შემდეგ კრება სტოვებს ისევ ძველ პრეზიდიუმს. წინა კრებაზე არჩეულ კომისიის სახელით კრებას მოახსენებს თავმჯდომარე, რომ მთავრობა სიამოვნებით შეჰხვდა შუამდგომლობას პენსიის შესახებ, შეგვპირდა, რომ დამფუძნებელ კრებაში მალე დაისმება ეს საკითხი და სასურველად გადაიჭრება, რადგან მთავრობას აზრათ აქვს ძველ და ახალ დაჭრილს ერთნაირად აძლიოს პენსია და რაც შეეხება კავშირის სახელმწ. დაწესებულებათ გადაქცევასეს დღეს დღეობით შეუძლებელიაო... ამის გამო კრება გამოსთქვამს სურვილს, რომ თვით კავშირმა გამოიჩინოს მეტი უნარი და მოაწყოს თავის დაწესებულება ისე, რომ შეეძლოს არსებობა. ამისთვის შემოდის წინადადება, რომ გაიხსნას კალათების საწნავი ქარხანა, რომლის წინასწარ მოწყობას სჭირდება თანხა. ამ თანხის შოვნას დაჰპირდა ექ. ი. ცინცაძე, შემოწირულების სახით, რომელსაც კრება ტაშის კვრით შეეგება.

გამგეობა ძველი დარჩა, შეუცვლელად და მათ კანდიდატებათ აირჩიეს ბ. ჯაფარიძე, ბ. როსტომაშვილი და ავქ. ზენაძე. ჯამაგირების შესახებ კრებამ დაადგინა, რომ 1 ღვინობისთვიდან ყველას მოემატოს 50 პროც. კრება გადაიდო მომავალ კვირისთვის.

მდივანი.

ს.-დ. პარტიაში

ტფილისი. 3 ოქტომბერს შესდგა მორიგი კრება ს. ს. დ. მ. პ. მე-7 კოლექტივის (ნავთლუღის) წევრებისა. სხვა საკითხთა შორის დღიურ წესრიგში იყო გარჩეული ნავთლუღის რაიონული გვარდიის შტაბის დადგენილება, რომლის ძალითაც სხვა ამხანაგებს შორის იქნენ გაწვეული ფრონტზე კოლექტივის წევრები სიო ცლენტი, აქსენტი რაზმაძე, ს. ხერხეულიძე და თუ მოუხერხებელი იქნებოდა მათი წასვლა, შტაბის მიერ ჩამოერთმეოდათ იარაღი. ხანგრძლივი მსჯელობის შემდეგ კრებამ დაადგინა ეთხოვოს რაიონულ შტაბს, რომ ვინაიდან მის მიერ ფრონტზე გაწერილი ზემოთ დასახელებული პირები მუშაობენ სხვადასხვა ორგანიზაციებში, როგორც კოლექტივი და სხვა და მათი ფრონტზე წასვლა კი ერთგვარ არევდარევას გამოიწვევს პარტიაში, რადგანაც ისედაც ახლად დაარსებულ მე-7 კოლექტივს დასჭირდება მათი წასვლით რეორგანიზაციის მოხდენა.

ამხ. ცომაიას განცხადების შესახებ კრებამ დაადგინა ეთხოვოს მთავარ შტაბს, რათა დაუბრუნონ იარაღი ცომაიას, ვინაიდან კოლექტივი სცნობს მას, როგორც ძველს და ერთგულ მებრძოლ პარტიულ მუშაკს.

შემდეგ რაიონულ გამგეობისაგან მოხსენებას აკეთებს იმნაიშვილის შესახებ ამხ. შუბლაძე. ხანგრძლივი მსჯელობის შემდეგ იქნა დადგენილი: მოეთხოვოს მინისტრს მე-7-დე კოლექტივის სახელით. რომ გვაცნობოს ამხ. ახვლედიანის ბრალდება, ვინაიდან ორგანიზაცია უხერხულ მდგომარეობაში ვარდება, რადგან ამხ. ახვლედიანი ითვლებოდა მე 7-დე კოლექტივის წევრათ. ეცნობას აგრეთვე ადგილობრივ რაიონულ გამგეობას, რომ ამხ. ახვლედიანის, ვასილიუკოვის და სხირტლაძის საკითხი გაარჩიოს. დასასრულ მოხდა მუშათა კლუბის მოსაწყობათ სამხედრო გოსპიტალის ამხანაგებთან ერთად შეერთებული კომისიის არჩევა. კომისიაში იქნა არჩეული შემდეგი პირები: ლორია ევტიხი; მაისაშვილი გიორგი; სარჯველაძე პავლე; შუბლაძე სპირიდონ; ხერხეულიძე სამსონ; რაზმაძე აქსენტი.

მდივანი.

ტფილისის საქონლის სადგური. 4 ოქტომბერს ეგრედ წოდებულ კანდუქტორთა აუდიტორიაში შესდგა საქ. სადგ. ს. დ. პ. წევრების კრება. კრებას დაესწრო დაახლოვებით 50 კაცი. კრება გახსნა მდივანმა ინწკირველმა. პირველათ მოხსენება გააკეთა დამფუძნებელი კრების წევრმა ამხ. გ. ცინცაძემ. მან განუმარტა კრებას აგრარულ საკითხზე, დამფუძნებელი კრების და მთავრობის მუშაობა ამ ნიადაგზე. ილაპარაკა აგრეთვე ჩვენ გარეშე პირობებზე. კრება მოხსენებით კმაყოფილი დარჩა. სხვა კითხვებიშემდეგ სხდომისათვის გადაიდო.

კორესპონდენტი.

მუშათა შორის

კოჯორი. მეტად გაჭირებულად სცხოვრობენ კოჯორის „დაჩების სტოროჟები". მარტო ამ ხალხს აბარებენ თავიანთ „დაჩებს" და ავეჯეულობას და თანაც ავალებენ, რომ ერთი აგური აქედან არ დაიკარგოსო, თორემ ვაი თქვენი ბრალიო. „სტოროჟებს" ავალებენ არა თუ სახლების მოვლას, ნივთების შენახვას, არამედ ავალებენ კიდევ, რომ რაც სახლს რამე გაუფუჭდეს, მათ გააკეთონ. ეს სახურავი იქნება დასახური, თუ კედელი გასაკეთებელი, ყველა ესენი უნდა მათ აკეთონ, რომ ხელოსნის მოყვანა არ დასჭირდეს ხაზეინს და ამაში ფული არ დაიხარჯოს. მერე არ იტყვით განა რა ჯამაგირს იღებენ ეს ხალხი, რომელნიც მათი ყურმოჭრილი მონა გამხდარან. რომ გითხრათ არ დაიჯერებთ, მაგრამ ეს ფაქტია, (რომელიც შრომის სამინისტროს გადაეცა). თვეში იღებენ ჯამაგირს თავიანთი ხარჯით 10 მანეთს,

15—20—30, და იშვიათად არის 50 და 100 მან. დიახ გასაკვირალია. მდიდარ მანთაშოვის „სტოროჟი" იღებს წელიწადში 160 მანეთს, როგორც ძველათ იღებდა, ეხლაც ისე იღებს.

„სტოროჟებმა" იგრძნეს, რომ ძალა ერთობაში არისო, უნდა კავშირი შევადგინოთ და მით მოვიპოვებთ ჩვენ ადამიანურ უფლებებსაო. უკავშიროდ კი ვერაფერს ვერ გავაწყობთო. დაარსეს პროფესიონალური კავშირი კოჯრის „სტოროჟებისა" და პირველ რიგშივე შეიმუშავეს მოთხოვნილება და წარუდგინეს, როგორც ქალაქს, ისევე „დაჩის" პატრონებს, სადაც თხოულობენ ჯამაგირების მომატებას, ხაზეინისაგან ოთახის მიცემას, აფთიაქს, ექიმს, საავადმყოფოს, სასწავლებელს და სხვას.

დაგვიწყეს დამუქრება, ვინ მოაწყო ეს კავშირი, ან უჩვენოთ რა ნება ჰქონდათო. თავიანთი დამქაშები აიყოლიეს და ათასნაირ ცუდ ხმებს ავრცელებენ კავშირზე. არაფერს ერიდებიან და იძახიან, მოიცათ დენიკინი მოდის და მაშინ ნახავთ თქვენ დღესაო. და ცდილობენ, როგორმე ხელი შეუშალონ კავშირს. ეხლა ხაზეინები იმას ლა იძახიან და ბევრსაც გამოუცხადეს, რომ ჩვენ კავშირის კაცები არ გვინდაო და თქვენთვის ადგილი ნახეთო. ამნაირი მახინაციებით ცდილობენ ფონს გავიდნენ. მაგრამ მათი ცდა სულ უნაყოფოდ დარჩება. თქვენ კი, ამხანაგებო, ამით ნუ შეშინდებით, ყველანი ჩაეწერეთ თქვენ ინტერესების დამცველ კავშირში, ხსნა ერთობაში და კავშირშია. არ დაგავიწყდეთ დიდებული სიტყვები „ერთი ათასისთვის, ათასი ერთისთვისო".

მეთვალყურე.

ტრამვაის კონდუქტორის თავხედობა

ტრამვაის კონდუქტორმა ნაზარიანცმა სრულიად უმართებულოთ ქუჩური და უწმაწური სიტყვებით შეურაცყოფა მომაყენა. ასეთი თავხედობა ჩირქსა სცხებს საერთოდ ყველა ტრამვაის თანამშრომელთ. მესმის კიდევ, როცა მგზავრი არ ასრულებს კონდუქტორის კანონიერ მოთხოვნას, თუმცა ამ შემთხვევაშიაც არ ეძლევა კონდუქტორს უფლება მგზავრის გალანძღვისა. მე კი მისი მოთხოვნა (ნივთების კალათი მოეჩვენა დიდათ) უხმოდ ავასრულე, მხოლოდ უკმაყოფილება გამოვხატე სახით (მიმიკით) და მხოლოდ ეს გახდა საკმარისი, რომ ჩემთვის ლანძღვა-გინებით მოემართა. მე ამის შესახებ მივმართე პროფესიონალურ კავშირს, რომელიც დარწმუნებული ვარ შესაფერ პასუხს მოსთხოვს კონდუქტორს ხუციანცს, თუმცა მე სრულიად არ მსურს ხსენებული კონდუქტორის დასჯა, მხოლოდ საჭიროდ მიმაჩნია შეაგნებინონ მას, რომ ასეთი თავხედობა არ შეეფერება შეგნებულ მუშა მოქალაქეს.

გრ. მაჭავარიანი.

პროვინცია

გორი. სამაზრო ერობის ადმინისტრატიული განყოფილების გამგემ ვ. ქარციგაძემ შემდეგი მოწერილობა დაუგზავნა ყველა ხასოფლო ერობებს მაზრაში:

„მილიციის მოწყობა მაზრაში არსებულ წვრილი ერობების ფარგლებში უკვე დასრულდა, გარდა მთა ოსეთის რაიონისა, სადაც, სხვადასხვა მიზეზების გამო, ჯერ-ჯერობით ვერ იქნა შემოღებული ერობები და ცხინვალის რაიონისა, რომელშიაც ჯერ არ დასრულებულა მუშაობა ამ მხრივ, ყოველგან თვითოეულ საერობო თემს ჰყავს თავისი საკუთარი მილიცია, რომლის სათავეში დგას აღნიშნულ რაიონის (თემის) მილიციის უფროსი. ასეთი მარტივი, ცოცხალი ადმინისტრატიული აპარატების შექმნით ჩვენ საშუალება გვეძლევა ნაყოფიერად ვებრძოლოთ იმ ნაძირალებს და ჩვენი რესპუბლიკის აშკარა თუ მალულ მტრებს, რომლებიც ვერ ურიგდებიან დემოკრატიულ წესწყობილებას, ცდილობენ არევ დარევა გამოიწვიონ და ანარქიის ტალღებში ჩაახრჩონ რევოლუციით მონაპოვარი თავისუფლებანი. საჭიროა მხოლოდ ადმინისტრაცია ჩაყენებულ იქნას ისეთ პირობებში, როცა მას ადვილად შეეძლება მთელი თავისი ნიჭი და უნარი იმ საქმეს მოახმაროს, რისთვისაც მოწოდებულია იგი. ამ მხრივ ადგილობრივი ერობები მოვალენი არიან ყოველგვარი ზომები მიიღონ მილიციის გასაჯანსაღებლად. ისინი უნდა დაეხმარონ მილიციის უფროსებს, რომლებიც ინიშნებიან სამაზრო ერობის ადმინისტრატიულ განყოფილების მიერ ადგილობრივ ერობისაგან წამოყენებულ კანდიდატებიდან, რათა მილიციაში არ შეპარონ ისეთი ელემენტები, რომლებიც აფერხებენ ჩვენს მუშაობას და ჩირქს სცხებენ ჩვენს საქმეს; ადგილობრივმა ერობებმა უნდა იზრუნონ მილიციელთა ნივთიერი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად: შეძლების დაგვარად დაეხმარონ მათ სანოვაგით, („ფურაჟით"), ტანისამოსით და სხვა. ერობებმა უნდა მიაწოდონ მათ გონებრივი საზრდო, რომ მილიციელი იყოს არა მარტო იარაღით ხელში დამცველი ჩვენი მთავრობის და მისი განკარგულებათა აღმასრულებელი, არამედ შეგნებული მოქალაქე, თავისი მოვალეობის მცოდნე პირი. გარდა ამისა ადმინისტრატორი, ამ შემთხვევაში მილიციის უფროსი, დამოუკიდებელი უნდა იყოს და არავინ არ უნდა ერეოდეს მის საქმეებში. სამწუხაროდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ზოგიერთა ერობებმა სწორედ ვერ გაიგეს, როგორც თავისი მოვალეობა-უფლებანი, ისე მილიციის უფროსისა ამ საკითხში და ერობის გამგეობა მილიციის უფროსის კანცელარიად გახადეს. მათ (ზოგიერთა ერობებმა) მიითვისეს ადმინისტრატორის უფლებები: ახდენენ ამა-თუ იმ განკარგულებას ადმინისტრაციის პირდაპირ მოვალეობას რომ შეადგენს, დაიქვემდებარეს მილიციონერები და მილიციის უფროსის დაუკითხავად გზავნიან აქა-იქ, არ აძლევენ მილიციის უფროსს ნებას მათ და დაუკითხავად გააკეთოს რამე და სისრულეში მოიყვანოს უმაღლეს ინსტანციებიდან მიღებული ბრძანებები და, ასე გასინჯეთ, იყო შემთხვევა, როცა ერთ-ერთ ერობის თავმჯდომარემ აუკრძალა მილიციის უფროსს გახსნა იმ პაკეტებისა, რომლებიც მილიციის უფროსს მისდიოდა თავის სახელზე. ასეთი მდგომარეობა არა-ნორმალურია. მას შეაქვს საქმეში არევ-დარევა, ქმნის ათასგვარ გაუგებრობას და ხალხის თვალში სცემს პრესტიჟს, როგორც ადმინისტრაციის წარმომადგენლებისას, ისე ერობისას, ამიტომ დაუყოვნებლივ უნდა მოეღოს ბოლო. მილიციის უფროსის ფუნქციები და უფლებები წინასწარ უნდა იქნას განსაზღვრული და თავის საქმეებში მას მიეცეს სრული თავისუფლება მუშაობისა. ერობების მხრივ კონტროლი, თვალყურის დევნება და მზრუნველობა, დახმარება, ადმინისტრაციიდან კი კონტაქტით მუშაობა, შეთანხმებული ნაბიჯები, აი რა უნდა დაედვას საფუძვლად ჩვენ მუშაობას ამ დარგში. ადგილობრივ ერობებს ევალებათ სასწრაფო ზომები მიიღონ, რომ ყოველგვარი შეცდომები გამოასწორონ, იმ დეფექტებს, რასაც დღემდე ადგილი ჰქონდა, ბოლო მოუღონ და მით ადმინისტრაციის საქმე მაზრაში დაყენებულ იქნას თავის სიმაღლეზე. ეს მით უმეტეს საჭიროა არის დღეს, როცა ნაძირალებმა აქა-იქ მაზრაში თავი წამოჰყვეს და თავდასხმებით შიშის ზარს სცემენ მშვიდობიან მცხოვრებთ. სამაზრო ერობის გამგეობა და მისი ადმინისტრატიული განყოფილება ამ დიდმნიშვნელოვან საქმის მოწესრიგებაში თქვენთან ერთად მუდამ იზრუნებს და იმედს გამოვსთქვამთ, რომ დემოკრატიის წიაღში შობილი ორგანიზაციები—ერობები, შესძლებენ ისეთი ორგანოები შექმნან, რომელთა საშუალებით სრული წესრიგი და მშვიდობიანობა დამკვიდრდება, როგორც კერძოთ ჩვენს მაზრაში, ისე საერთოდ მთელ რესპუბლიკაში და მით უზრუნველყოფილი იქნება ჩვენი ხალხის კულტურული და ეკონომიური განვითარება".

გორის მაზრის ერობის ადმინისტ. განყოფ. გამგე გამგეობის წევრი ვ. ქარციგაძე

ხურები. (გურია) ვისაც კი გაუგონია ამ საზოგადოების გეოგრაფიული მდებარეობა ან უნახავს, ყველას აშინებს იქ ცხოვრება და თუ გარბის იქიდან, თორემ შიგ უცხო ხალხის შესვლას და დასახლებას ადგილი არ აქვს.

ხურები უნაყოფო ადგილია, მეტადრე ქვემო ნაწილი ამ საზოგადოებისა, წარმოუდგენელია რით ირჩენს აქ მცხოვრებლები თავს, თუმცა განა ცხოვრებაა ის ცხოვრება, რომელშიაც ის არის საწყალი გაძვალტყავებული გლეხი ყოველდღე თოხით მხარზე ავიდეს უნდა ორი სამი ვერსი მთაში, მოთხიკოს ხავსიანი მიწა და ისე დათესოს სიმინდი.

აქაური მიწის მუშა მთელ თავის დროს ყანის მუშაობას ანდომებს, მან ის ჯერ უნდა თოხით მოთოხნოს, აქ გუთანი არც კი იციან რა არის, შემდეგ გამარგლოს, გათოხნოს, თუ ასე არ მოიქცა ყანას ბალახი შესჭამს და არაფერი, არ მოვა, და ყველა ასეთი მოვლის შემდეგ მთელ მის ერთი წლის ნამუშევარიდან მიიღებს ნახევარ წლის სარჩოს, რომელსაც ის ყანებზევე ინახავს და შემდეგ მთელი ზამთარი ზურგით ეზიდება სიმინდსა და ჩალას სახლში ამ აღმართ დაღმართში. მე მგონი ყველასათვის წარმოსადგენია როგორი წელი და გული ექნება აქაურ მუშას.

თუ ცოტა დრო გადარჩა გლეხს, ის გაფაციცებით ეძებს ფულს, რომ მან ის დანაკლისი სარჩოსი, რომელიც სამართლიანად ერგებოდა თავის ნაშრომში და მკაცრმა ულმობელმა ბუნებამ არ მისცა, აინაზღაუროს ყიდვით.

ერთი ფულის წყაროთაგანი ამდენხანს იყო ტყე, მაგრამ ისიც მოილია, რასაც მოჰყვა კიდევ ახალი უბედურებანი: ნიაღვარი გახშირდა, ქარმა თამამად დაიწყო თარეში და ეს ორი უმთავრესი ბუნების მოვლენა ერთი ერთმანეთის ხელის შეწყობით გაბედულად ანადგურებენ ამ საზოგადოებას: ანგრევენ სახლებს და სხვა შენობებს, და მასთან ერთად ნიადაგსაც მიეზიდებიან სადღაც.

ხალხი ბუნების სიმკაცრესთან ბრძოლაში უძლურია, მას სხვა წყარო ვერ მოუნახავს თავის რჩენისა. მეურნეობას ნაკლები მნიშვნელობა აქვს ხალხის თვალში, ვინაიდან ის თავის ნაწარმოებს უგზოობის გამო ვერსად ვერ გაიტანს გასაყიდათ, და თუ გაიჭირვა და ზურგით ან ცხენით წაიღო სადმე ბაზარზე, ეს ისე ძვირათ დაუჯდება, რომ თავის შრომის ნახევარსაც ვერ აიღებს, თუ ვინმე ადგილობრივ მოვა და შეიყიდის, ეს იქნება ის სპეკულიანტი, რომლის შინაარსიც თქვენ კარგათ იცით და წარმოდგენილი გაქვთ რა ხეირს დააყრის ხალხს.

ერთათ ერთი ნაწარმოები იყო აქ თუთუნი. ხალხმა მოინდომა არ ჩავარდნოდა სპეკულიანტებს ხელში და მთელ გურიის ხალხთან ერთათ შეკრა კავშირი, მაგრამ ზოგიერთ ხალხის მოღალატეებისა და ჩვენებურ ვაჭარ სპეკულიანტ კაპიტალისტების გაათრებული მუშაობით, ეს კავშირი დამარცხდა რა ქნას საწყალმა სურებელმა გლეხმა, გაიხედავს მთას შეხედავს, გამოიხედავს მთას შეხედავს, აიხედავს ცას შეხედავს. არსაიდან ხსნა. მას არავინ არ ეხმარება.

ყველა ამის გამო ჩვენი ზოგიერთ პატივცემული ხელმძღვანელები და მგონი მინისტრიც კი, გვირჩევდნენ გადასახლებას ამ სოფლიდან. ჩვენი საზოგადოება მესაკუთრე გლეხებით არის დასახლებული და მას ვერაფრით ვერ მოაშორებ მის კარმიდამოს, თუ გინდ ის პიტალო სიპზედ იყოს დასახლებული, და ამიტომ ჩვენ ამ ხალხს ამ გზით ვერ ვუშველით, ამით მხოლოდ გულს ავუცრუებთ ზოგიერთ მუშობაზე.

ჩვენი ხალხი არ არის სახელმწიფოსათვის ხორცმეტი, მათხოვარი, რომ ის მარტო მოწყალებას ელოდეს სახელმწიფოსაგან. ის თავის გაჭირვებას თითონ კარგათ ხედავს და ცდილობს თითონვე წამალი დააყაროს, ის ფხიზელი ხალხია და თავის ხსნას კულტურაში ხედავს და მან დიდი ხანია ამ პატარა საზოგადოებაში გახსნა ოთხი პირველ დაწყებითი სასწავლებელი, რომლებიც მოწაფეებით სავსეა და ბევრიც კიდევ სკოლის გარეთ რჩება.

გახსნა ოთხი მომხმარებელი კოოპერატივი, სამკითხველოები, საფერშლო პუნქტები და სხვა.

ჩვენი ხალხი კარგათ გრძნობს, რომ ყველაფერი ეს ფუჭი იქნება, თუ მას გზა არ ექნება, მეურნეობას ისე ვერ ავაყვავებთ და ეს სხვა განათლებასაც ხელს შეუშლის. დიდი ხანია ჩვენი ხალხი ამაზე ოცნებობს, მაგრამ ილაჯ გაწყვეტილები ვერ ბედავენ, ვინაიდან ამას ვერ შესძლებენ. მან რამოდენიმეჯერ მიმართა თხოვნით მთავრობას, ერობას და სხვას, რომ დახმარებოდენ, მაგრამ ჯერ არაფერი სჩანს. ეხლა, როგორც გავიგე, სამინისტრომ ერობაზე მიგვითითა, ის დაგეხმარებათო, მაგრამ ყველამ კარგათ იცით თუ რის მქონებელია დღეს ჩვენი ნორჩი ერობები, მე დარწმუნებული ვარ, რომ ერობა თავის მხრივ არ დაიშურებს დახმარებას, მაგრამ იმაშიც დარწმუნებული ვარ, რომ ის დახმარება იქნება ზღვაში წვეთი. აქ საჭიროა უფრო მძლავრი დახმარება.

ხალხი კისრულობს ყოველგვარ მუშაობას, ენერგიას არ ზოგავს, ხოლო საჭიროა ინჟენერი და გზის სამუშაო იარაღები და საჭირო მასალები ბოგირებისათვის.

ხალხი აქ თვითმომქმედია და საჭიროა მათი დახმარება. იმედია ჩვენი მთავრობა ისმენს ამ სამართლიან ჩივილს ხალხისას და აღმოუჩენს მას დახმარებას.

ამ საქმეში უნდა დაგვეხმაროს მთავრობა, აქ არის სახელმწიფო ტყე, რომელიც დიდი სიმდიდრეა ჩვენი რესპუბლიკისა, ამასთანავე ერთგვარი საზღვარიც არის, შეიძლება ახლო მომავალში ახალციხეში გადავიდეს ეს გზა და ბორჯომსაც შეუერთდეს და მაშინ ბორჯომი და აღმოსავლეთი საქართველო, ეს ხე ტყიანი და მადნეული ადგილები პირდაპირ შეუერთდებიან გურიას და ბათუმს.

პ—ნ რამიშვილი.

წერ. რედაქციის მიმართ

ქართულ ლატარიის მომწყობ კომისიის საყურადღებოთ.

1918 წლის აგვისტოს 31, აგ. ცეში ამხ. დავით ყიფშიძის მეთაურობით შვიდმა პირმა ურთიერთ შორის დავსდევით პირობა, რომლის თანახმად უნდა შეგვეძინა საამხანაგოთ შვიდი ბილეთი ქართულ ლატარიისა. ბილეთების შესაძენი თანხა გადავეცით ამხ. დავითს, რის შემდეგ მან მისგან ხელმოწერილი პირობის ასლი გადმომცა მე. ამის შემდეგ ამხანაგობის წინაშე პასუხის მგებელი ამ საქმეში დავითთან ერთად, მეც შევიქენი, შეიძინა რა ლატარიის ბილეთები, დავითმა წერილობით გვაცნობა მათი ნომრები. ულმობელმა სიკვდილმა აღარ გვაცალა ამ საქმის დამთავრება და მალე გამოგვტაცა ხელიდან ყველასათვის ძვირფასი და საყვარელი მეგობარი დავითი, რის შემდეგ ბილეთების ბედიც მეტად გამოურკვეველი შეგვიქნა. გაიგეს რა ასეთი მდგომარეობა, ამხანაგობის რამოდენიმე წევრმა დაბეჯითებით მოითხოვა ჩემგან საქმის გამორკვევა. რომ თავიდან ავიცილო ამხანაგობის უკმაყოფილება, ვაცხადებ ლატარიის მომწყობ კომისიის საყურადღებოთ, რომ ქვემო ნაჩვენები ბილეთები ამხანაგობის საკუთრებაა და სხვა სახით მათ ყოველნაირი მნიშვნელობა უნდა დაეკარგოს: 1) სერია 022, ბილეთები 108 (1 კ.) და 110 (1 კ.); 2) სერია 024, ბილეთები 123 (2 კ.), 126 (1 კ.) და 129 (1 კ.); 3) სერია 035, ბილეთები 100 (1 კ.) და 163 (1 კ.); 4) სერია 051, ბილეთები 445 (1 კ.), 446 (1 კ.) და 465 (5 კ.); 5) სერია 052, ბილეთები 050 (1 კ.) და 055 (1 კ.); 6) სერია 053, ბილეთები 273 (1 კ.), 307 (1 კ.) და 312 (1 კ.); 7) სერია 070, ბილეთები 453 (1 კ.), 460 (1 კ.) და 462 (1 კ.); 8) სერია 171, ბილეთები 101 (5 კ.), 104 (1 კ.) და 107 (1 კ.); 9) სერია 184, ბილეთები 403 (1 კ.), 404 (1 კ.) და 409 (1 კ.); 10) სერია 221, ბილეთები 056 (1 კ.) და 059 (1 კ.). თუ კერძო პირს აქვს ეს ბილეთები, ვსთხოვთ კეთილ ინებოს და გაზეთის საშუალებით გვაცნობოს მათი დანიშნულება, რითაც მე კერძოთ მიხსნის უხერხულ მდგომარეობიდან ამხანაგების წინაშე: საშა ჯიბლაძე. ს. სუფსა.

ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ თქვენს პატივცემულ „ერთობის" რომელიმე ნომერში მოათავსოთ ეს წერილი:

„ერთობის" № 222-ში ახალ ამბებში არის დაბეჭდილი შემდეგი: „აღმოაჩინეს ორგანიზაცია ყალბი სამგზავრო ბილეთებისაო და არის მოყვანილი გვარი და სახელები ყველა დაჭერილ პირებისა, სადაც სხვათა შორის აღნიშნულია დაჭერილი ვინმე ალექსანდრე ქებაძე და არ არის ნაჩვენები მისი მამის სახელი. რადგანაც ბევრმა უკვე მომმართა ამის შესახებ, რომ შეცდომაში არ შევიდეს საზოგადოება და ჩემი ამხანაგები, რომლებიც მე მიცნობენ, გთხოვთ გამოაცხადოთ შემდეგი: რომ მე ალექსანდრე სპირიდონის ძე ქებაძე არ ვარ ის, რომელიც არის გაზეთ „ერთობის" № 222-ში აღნიშნული და იმ ქებაძეს არავითარი კავშირი არა აქვს ჩვენთან, რომლებიც ვცხოვრობთ დაბა საჩხერეში და ქალაქ ქუთაისში.

პატივისცემით ალექსანდრე სპირიდონის-ძე ქებაძე.

ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ გამოაცხადოთ თქვენი გაზეთის საშუალებით შემდეგი: 3 ოქტომბერს საღამოს თბ. მაზრის ერობის ხმოსანთა ყრილობამ გადასცა სიღნაღის სახალხო გვარდიის შტაბის განკარგულებაში გვარდიელების კულტურულ განვითარების მიზნით 5,000 მან. რაზედაც გვარდიელები, საოლქო შტაბთან ერთად, დიდ მადლობას სწირავენ ყრილობას და კვლავინდებურად აღუთქვამენ მას, რომ ის შეებრძოლება ყველა რეაქციონურ ელემენტებს და იმ ყაჩაღ-ქურდბაცაცებს, რომლებიც ერობის საქმიანობას ხელს უშლიან, რითაც გვარდია ხელს შეუწყობს ჩვენი დემოკრატიულ რესპუბლიკის განმტკიცებას.

მონდობილობით ქ. ჯანბერიძე.

ანგარიში

პირველი რაიონის ფრონტის დღის კომისიისა.

ამ საყურადღებო დღის გასამართავად უმთავრესმა კომისიამ ყველა რაიონებს დაავალა შეძლებისა დაგვარად მოეწყოთ და ჩაეტარებინათ ეს დღესასწაული.

პირველმა რაიონმა ჩვეულებრივად ამ საქმესაც მუყაითად მოჰკიდა ხელი და კოლექტივის, შტაბის, ქალთა და ახალგაზრდა მარქსისტთა დახმარებით ეს დღესასწაული საუცხოვოდ ჩატარდა.

გაიმართა სეირნობა წარმოდგენები მუშტაიდის დემოკრატიულ კლუბში და ნაძალადევის თეატრში.. ხოლო განსაკუთრებული ყურადღება იქნა მიქცეული სადღესასწაულო მატარებლების ბაქო ბათომისაკენ გაგზავნაზე.

ამ მატარებლების და საზოგადოთ ამ დღის მნიშვნელობის შესახებ უკვე იყო გაზეთებში თავის დროზე აღნიშნული. ახლა მოვიყვანთ მხოლოდ შემოსავალგასავლის მოკლე ანგარიშს. დაწვრილებით ანგარიში და კვიტანცია-საბუთები კი არის კომისიის მოლარე პ. ხურცილავასთან, სადაც მსურველს შეუძლია გაშინჯოს-გადაათვალიეროს.

შემოვიდა ბაქოს მატარებელზე: სამგზავრო ბილეთებიდან—14,767 მან, გაზეთებიდან და ღია წერილებიდან—9992 მან. 90 კაპ., ბუფეტიდან—4000 მან., აუქციონიდან—2700 მან., თფილისის სადგურზე ლუკის თამაშის დროს—72 მან. 55 კაპ., სულ ბაქოსკენ შემოვიდა 31,532 მან. 45 კაპ.

ბათომის მატარებელზე:

სამგზავრო ბილეთებიდან—27443 მ. 65 კ., ბუფეტიდან (პურის)—225 მ., აუქციონიდან—5814 მ., გაზეთებიდან—3912 მ. 50 კ., ღია წერილებიდან—2583 მ. 30 კ., მიცემული სესხი—512 მ., სულ ბათომიდან—40490 მ. 45 კ.

შემოვიდა მუშტაიდიდან დემოკრატიულ კლუბში გამართულ სეირნობიდან—7823 მ. 90 კ., ნაძალადევის თეატრიდან—5118 მ., სანაიდან იქაურ ორგანიზაციის მიერ გამართულ საღამოდან—1095 მ., სად. გორის ბუფეტის მოიჯარადრე ბ. ჩიქვანაძისაგან—600 მ., შემოსწირეს სად. საჯავახოს მუშა-მოსამსახურეებმა—192 მ., სად. სკრის სახელმწიფო მამულის მუშა-მოსამსახურეთაგან—320 მ., სულ საერთოდ შემოვიდა 87171 მ. 80 კ., დაიხარჯა (საბუთები კომისიაშია)—11560 მ.

დარჩა წმინდა შემოსავალი 75611 მ. 80 კ., პირველ რაიონში და მატარებლებში მომქმედ ყულაბებში აღმოჩნდა—23000 მ., ამნაირად პირველმა რაიონმა მისცა ფრონტის დღეს—98,611 მ. 80 კ., რაც უკვე გადაეცა ფრონტის უმთავრეს კომისიას.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ გაყიდულ გაზეთებში ყველაზე მეტი გაიყიდა რკინის გზის კავშირის ცენტრალური გამგეობის მიერ საგანგებოთ ამ დღისთვის გამოცემული გაზეთი „თავისუფალი გზა", რომლის გაყიდვით შემოვიდა ათი ათას მანეთზე მეტი.

ბაქოში—იქაურმა მართველობამ არა თუ გულწრფელი შეხვედრა გაგვიმართეს, არამედ ერთი აუქციონის დროს ჯიბეებიც ამუშავეს და რამდენიმე ათასი ბაქოს ბონები გამოგვტაცეს.

მატარებელში მოგზაურობის დროს შემოსწირა ბაქოდან მომავალმა ბ. ღვინიაშვილმა 250 მან., რაც ნაანგარიშევია ბილეთების ფულში.

კომისია გულწრფელ მადლობას უცხადებს ყველას, ვინც ამ საქმეში დახმარება გაგვიწია—განსაკუთრებით ქალთა და ახალგაზრდა მარქსისტთა ორგანიზაციებს, ნაძალადევის რკინის გზის სასწავლებლის პედაგოგიურ საბჭოს, რომელიც, არა თუ ფრონტის დღეს—სულ მუდამ ასეთ საქმეში პირველ რაიონს გვერდში უდგას და ეხმარება.

კომისიის წევრები: ს. დოლიძე, პ. ხურცილავა, ჯავახია, ვ. სიხარულიძე, ქ. მაჭარაძე, ი. გიორგაძე.

განცხადებანი

სასწრაფოთ იყიდება

მშვენიერი „კოტიკის" მანტო, კრუჟევოს შარფები, მარგალიტის „პიტკო", სასტუმრო ევროპა (გოლოვინის პრ.) ოთახი № 5, ნახვა ნაშუადღევის 2—6 საათამდე 2638—2—1)

ექიმი ა. ლევენზტეინი

შინაგანი ავათმყოფობანი. ყოველმხრივი გამოკვლევა და ფიზიკური მეთოდებით აქიმობს გულის, ფილტვების, კუჭის და ჭლექის ავათმყოფობათა. რენტგენის სხივები. კრილოვის ქ. სახლი № 5 გონიელოვისა, ბინა № 3. მიღება დილის 11—12 საათ. და საღამოს 4—6 საათამდე. (თ. 2642)

ექიმი ნ. დ. ტურიაშვილი

იღებს ავადმყოფთ შინაგან, ქალურ და საბავშვო სნეულ. მუდამ დღე 11—1 საათამდე, ნიკოლოზის ქუჩა № 7 ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, სიმხოვიჩის აფთიაქის გვერდით.

ექიმი ბესარიონ პაპავა

მიიღებს განსაკუთრებით ყელის, ყური და ცხვირის ავადმყოფებს ყოველ დღე 11—12 საათ. დილით, 5—7 საათ. საღ. მიხეილის პრ. 117, ტელ. 13—27.

ექიმი ვ. ჩიჯავაძის ბაქტერიოლოგიური, სერო დიაგნოსტიური და ქიმიურ მიკროსკოპიული **ლაბორატორია** იღებს გამოსაკვლევად სისხლს: Wasse[illegible] mann-ის; Weinberg-ის, Widal-ის რე[illegible]ქციები, სრული კლინიკური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა, მალარი[illegible] Opermeyer-ის სპიროქეტები და სხვ[illegible] შარდს, განავალს, ნახველს, რძეს, ლ[illegible]რწოს, ჩირქს, ხერხემლის ტვინის სი[illegible]ხეს, კუჭის სითხეს და სხვა. ამზადე[illegible] აუტოგენიურ ვაქცინას. 26 მაისის (ოლ[illegible]ღას) ქუჩა. გაბაევთ შესახვევი № 3. [illegible] სალა მიიღება დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექიმი შ. ა. ზაურანი

სპეციალურად სიფილისი და მისი შ[illegible] დებები (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ო[illegible] განოების სნეულებანი. ავადმყოფებ[illegible] მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 [illegible] საღამოს 5—8 საათამდე. კვი[illegible]ობით მხოლოდ დილით მისამართი: ოლ[illegible] ქუჩა № 33

დოქტორი ი. ი. ზამბურზიძე.

სისხლის გამოკვლევა სიფილისიან (Wasserman'-ის რეაქცია) ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა დიფტერიტზე, ტ[illegible]ზე, გონოკოკზე და სხვ. პირადათ ნახ[illegible] დილის 8 ნახ.—10 ნახ. საათ- საღ. 5[illegible] საათ. დიფტერიტზე მიღება დილ[illegible] 8 საღ. 8 საათ. გრიბოედოვის ქ. № [illegible] ტელეფონი 16—82.

ექიმი ა. ი. ქუთათელაძე

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ. ავა[illegible] მყოფთ საღ. 5—7 საათ. გარდა კვირ[illegible] სა. მიხეილის პრ. № 55. ფოსტის პ[illegible] დაპირ. ტელ. 10-46.

დოქტორი როლანდიუს მაკკერი.

სპეციალურად ყურის, ყელის და ცხ[illegible] რის სნეულებიან ავათმყოფთა მიღ[illegible] დილის 11—12 საღამოს 4—5 ნახ. სა[illegible] გერმანელთა სამხედრო საავათმყოფო[illegible] ნაბერეჟნაია ქ. № 15 კვირა დღე[illegible] გარდა (2603—2—[illegible]

მედიცინის დოქტორი **ა. ა. მონსი.**

ნერვიული, შინაგანი და საბავშვო ავა[illegible] მყოფობანი ელექტრო სხივებით მკ[illegible] ნალი კაბინეტი, ჰიპნოზი შთაგონე[illegible] ავათმყოფების მიღება დილის 10 ნახ.-[illegible] საათამდე, საღამოს 6—7 საათ. კვირა[illegible] ბით და ხუთშაბათობით საღამოო[illegible] ავათმყოფები არ მიიღებიან. მიხეილის (პლეხანოვის პრ.) № 111 ტელ. 13—[illegible]

კბილის ექიმი **ი. მ. მიხაური-ისაკიანი**

იღებს კბილისა და პირის ავადმყოფ[illegible] ყოველ დღე 9—2 საათამდე და საღამ[illegible] 4—7 საათამდე. გრიბოედოვის ქ[illegible] № 15 ბინ. 3. კონსერვატორიის მახლობლად.

ექიმი დ. ა. ხარაძეძე.

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებ[illegible] ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათამ[illegible] ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ავჭა[illegible] აუდიტორიის ახლო.

დოქტორი მ. ზოლდზეინი.

თვალის ავათმყოფობანი .ამორჩევა თვალეებისა. მიღება 8—12 საათამდე[illegible] საღ. 4—7-დე ნიკოლოზის ქ. № [illegible]

ექიმი ქალი ჩ. ზ. ზუდლ-ხაბაშვ[illegible]

მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივ[illegible] სიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ[illegible] ორგიულ კოლლეჯისა. იღებს ყოველ[illegible] დღე შინაგან ქალის და ვენერიულ ავ[illegible] მყოფთ და იძლევა საბუთით დარიგებ[illegible] ხიფილისის წამლობა (606—914) დილ[illegible] 10—12 ს. და საღამოს 5-6 ს. პლ[illegible] ნოვის პრ. № 119, ტელეფონი № 9—[illegible]

ექიმი იოსებ რაფიელის ძე ცინცა[illegible]

იღებს ვენერიულ სნეულ. ავადმყ[illegible] საღამოს 5—7 საათ. ყოველდღე. [illegible] ხანოვის პრ. № 121, ბინა 4, [illegible] ფონი 11—06.

ექიმი ა. დ. ქაქელია

[illegible]

[illegible]

სახელმწიფო თეატრი

(ოპერა ს. ი. ევლახიშვილი[illegible])

პარასკევს, 10 ოქტომბერს ზალიპსკის, ზედ[illegible] ვის მონაწ[illegible]

მარგალიტის მაძიებელნი

შაბათს, 11 ოქტომბერს „ევგენი ონეგინი", [illegible]

სხდომები ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირის რწმუნებულთა კრებისა

მუშათა კლუბის საზ მთრო ბინაზე, (ყოფილი [illegible]) (მიხეილის) პროსპ. № 123.

გამგეობა. (2633—3—2)

რვეულები მოსწავლეთათვის

იყიდება ბითუმად, ვორონცოვის ძეგლი[illegible] (2631—2—[illegible])

მსწრაფლ მბეჭდავი [illegible] რეზხაძისა, გაბაევის შესახვევი № 1